

GAZDASÁGI LAPOK

17. szám

Megjelenik minden vasárnap

1907. Április 23.

VIZMENTES
PONYVÁK

HAZAI GYÁRTMÁNY!

VITORLAVÁSZON-
PONYVÁK

HAZAI GYÁRTMÁNY!

Gyár: LAJTA-SZENT-MIKLÓS (Sopronmegye).
ELSINGER M. J. és FIAI
BUDAPEST, IV. KER., DEÁK FERENCZ-UTCA 3. SZÁM.
GABONA ZSÁKOK

VIZMENTES
SÁTRAK,
KÖPENYEK,
LÓTAKARÓK
VEDREK, TÖMLŐK.

LEGOLCSÓBB
BEVÁSÁRLÁSI
FORRÁS!

MINTÁK ÉS ÁR-
JEGYZÉK INGYEN
ÉS BÉRMENTVE.

A Szegedi Kenderfonógyár Részv.-Társ. Szegeden

ajánl legjobb minőségű

manila kévekötfonalat aratógépekhez

kilogrammonként cca 360 méter hosszban, melyből a múlt évben is uradalmaknak és aratógépgyárosoknak jelentékeny mennyiségeket szállított métermázsánként 125 korona árban bármely szükségleti állomásra bérmentve szállítva. — Ajánl továbbá már évek óta legjobban bevált

gőzeke - sodronykötelet

legjobb angol acélsodronyból, valamint mindennemű gazdasági hűtélárul.

Őszi trágyázáshoz a

Thomassalakliszt

csillag védjeggyel

helyesen alkalmazva, min-
legelőbb foszforsavas mű-
munkákkal és áraján-
dan növénynek legjobb és
trágyája. Kívánatra szak-
lattal készségesen szolgál

KALMÁR VILMOS

Budapest, VI., Andrásy-út 49.

Thomasphosphatfabriken G. m. b. H., Berlin, magyarországi vezérképviseletje.

Óvakodjunk a hamisításoktól és figyeljünk a védjegyre! Minden zsák ólomzárral és tartalomjelzéssel van ellátva.

CLAYTON & SHUTTLEWORTH
Budapest, Váci-körút 68.

Által a legújányosabb árak mellett ajánlatnak:

Locomobil és gőzcséplőgépek,

szalmakazalozók, járgány-cséplőgépek, löhere-cséplők, tisztító-
rosták, konkolyozók, kaszá- és aratógépek, szénagyújtók,
bronák,

sorvetőgépek, Planét jr. kapálók,
szecskaavágók, répvágók, kukoricza-morzsolók, darálók,
őrőlmalmok, egytemes acél-ekék, 2- és 3-vasu
ekék és minden egyéb gazdasági gépek.

MÓTOROK

mindenféle gazdasági gépek hajtására.

A hajtóerő benzín, spirítusz, kohógáz vagy generátorgáz. Üzemeltetés
1 1/2-2 1/2 fillér óránként és löörönként.

**Gőzekék. Gabonaelevátorok. Őrlő-
és daráló hengerszékek. Benzín- és
spirítusz-lokomobilok. Villamos vi-
lágítás teljes berendezése. Villamos
ívlámpák.**

Árjegyzékkel és költségvetéssel szívesen szolgál

Ganz és Társa

vasöntő- és gépgyár részvénytársulat BUDAPESTEN.

Heucke A. Hausneindorf-i gőzeke-gyár **gőzeke-készleteit**
kitünő rendszerű

szállítja a magyarországi vezérképviselet:

Komárom-vidéki takarékpénztár r.-t. Komáromban.

Pályázatokhoz csak bizonyítvány-mások csatolandók. Eredeti bizonyítványok elvételéért a kiadóhivatal nem vállal felelősséget.

KIS HIRDETŐ

Kis hirdetések ára: **minden egyes szó 4 fillér**, csak oly levelek tobbábitatnak, melyek a szükséges postabélyeggel ellátva küldetnek be.

Alkalmazást keresők.

Gazdatiszt,

róm. kath., 38 éves, nős, birom a magyar, német és szláv nyelveket, gyakorlatom 14^{1/2} év, a gazdálkodás összes ágazataiban a kor követelményeinek teljesen jártas vagyok. A czukorépa- és dohánytermelés, teleházakat és sajtokészítést, a munkavasutaknál a legügyesebb munkálkodást értem és intéztem, nemkülönben a gazdasági könyvvizelést és pénztárkezelést vállalom. Nagyobb uradalomban intéző vagy ipari állást keresek melleslé a helyfőpótl. Megkeresések a kiadóhivatalba 774. szám alatt kéreknek.

Cseplésre

negyedmagammal ajánlkozom, az összes gazdasági gépeket értjük. Ajánlatokot kértünk „Nagygyen” jelleg alatt Fischer hirdetői irodához, Budapest, IV. ker., Gerleóczy-utca 1. sz.

Földmivessziskolát,

tejgazdasági szakiskolát, IV. polgárti jelenen végzett, nagy gazdaságokból 6 évi gyakorlattal bíró, 27 éves, r. k., nőten egyén, gazdaságban melleslé belépésre megfelelő alkalmazást keres. Cím: Sziraki Gábor, Jászlandány.

Kertész

38 éves, nős, állandó alkalmazást keres. Cím: Heinrich Hagr, Gärtner in Fischau am Steinfeld.

Kezelő tisztí állást

keresek, a gazdálkodás összes ágazataiban otthonos vagyok, szentgy a dohány- és czukorépa-termelés, teleházakat, sajtokészítés és könyvvizelésben. Nős, róm. kath., családos vagyok. Cím: 656. szám alatt a kiadóhivatalban.

31 éves

nőtlen, földmivessz-teljesgazdasági szakiskolát és kassal szeszifőző tanfolyamot végzett, nagyobb uradalomból 12 évi gyakorlatlalt bíró gazdaszt, ispani, segéd-tisztí állást keres. Cím: M. M. Budapest, Irabella-utca 10. sz., I. em. 15.

Keszkeméti

földmivessziskolát jó eredménnyel végzett, 21 éves, kis korától gazdaságban növekedett, szonali belépésre megfelelő alkalmazást keres. Szives megkeresések Urbán Kálmán Kocsér, Pest m.

Elméletileg

képzett, 19 éves gyakorlattal, jó bizonyítványokkal, referenciával és biztosítékkal rendelkező, nős, szerény igényű, kis családú, 39 éves gazdaszt, 14 év óta önálló intéző, folyékonyan beszél a magyar, német és szer nyelveket, irodai tendékot, kettős könyv-írtel, előnyös, czukorépa, kendertermelés, amerikai és homoki szőlők kezelését, szeszgyár adminisztrálását alaposan érti, állást keres birmikori belépésre. Ajánlatok kértetnek a kiadóhivatal, Barcsay-utca 14. II. em. 21.

A szőlő trágyázása.

Írta: **Ordódy Lajos.** — Ára 3 korona.

Gyakorlati útmutató arra, hogy miként kell a szőlőket istálló- és műkereskedelmi trágyákkal vagy trágyákn, vagy a legjobb terményt a legnagyobb mennyiségben előhessék.

Megszerezhető a

„Gazdasági Lapok” kiadóhivatalában Budapest, IV., Múzeum-körút 7.

Betöltendő állások.

Pályázat.

Az alanti részvétényrásság igazgatósága kinevezés melletti pályázatot hirdét minden helységben a **kedvező írtészttség** betöltésére. A részletes felvilágosítást az igazgatóság megküldi. Pályázhatnak gazdasági tisztviselők. A pályázatok a Közgazdasági Hítel Aurotoralmi részvétényrásság igazgatósághoz, Budapest, Jozsef-körút 5. intéződnök.

Nőtlen

gazdatisztet keresek, ki már nagyobb gazdaságban több évi gyakorlatot szerzett és ugy a piacti, mint az ipari növények termesztéséhez ért. Braun Lajos, Gyöngyösméllék.

Pestmegyei

Gödi Ilkámajori gazdaságban ipari állás betöltendő, Földmivessziskolát végzett, izr. vallású követeltet. Teljes ellátás és havi 40 korona fizetésel. Ajánlatok intéződnök a birtokoshoz, Schöffer Bódog Budapest, Erzsébet-körút 33.

Nőtlen

fiatalember, ki kereskedelmi érettségivel végzte a magyar-óvári gazd. akadémiát és katonakötelezettségének eleget tett, június 1-én váló belépésre kereslek. Javadalmazás évi 600 koronán és teljes ellátás. Ajánlatok bizonyítvány-másokkal, melyek vissza nem küldetnek, a „Osokási gazdaság, Kötégyán” címre küldendők.

Gazdasági segédítiszt,

II. oszt. felvételtök május 1-éről gróf Károlyi László ur 0 méltósága főt uradalomban, Javadalmazás évi 320 K, 21,60 világi-tási pótlék, 10 méter kemény hasábfia s elemelés. Gazdasági akadémiát vagy felsőbb iskolát végzett egyének ifj. báró Nepesa Elek ur 0 mélt. gazdasági tanácsos urhoz (Budapest, VIII. ker., Múzeum-utca 9.) adják be pályázatukat bizonyítvány-másokal kíséretében.

Azonnali

belépésre keres gróf Deym birtokkezelősége Lesence-Tomajon a Balaton mellett egy kereszényű fiatalember, gazdasági vagy kereskedelmi képzettséggel, ki a magyar és német nyelveket szóban és írásban teljesen bírja, valamint a könyvvizelésben és levelezésben is teljesen jártas. Javadalmazás havonként 50 korona és teljes ellátás. Pénypétkkel felszerelt, mindkét nyelven írt kérvények a fenti címre kéreknek.

Ispáni állás

betöltendő. Javadalmazás 600 koronán (évenként 120 koronával emelkedik 1200 koronáig), 12 hl. buza, 12 hl. tengeri, 720 liter tej, 2 drb szőlő, 1000 [?] tengeriföld, 200 [?] vetyeménység, tiszta. Két szoba, konyha és kamrából álló lakás. Csakis teljesen megbízható, értelmis, erőlyes, józanéletű, fáradtságot nem ismerő, oláhul beszélő, teigazdasági szakiskolát végzett gazdák küldjék be bizonyítványaik sajtákező másolatát. László László Lapusnyak, posta Hunyadobra.

Répa-mag

óvári, oberdorfi, természetes állapotban és

Duppai zab, Prairie királyné, Székely tengeri,

Karós és törpe babok,

Gyorsfejlődésű Magyar bikák,

Poland-china kan malaczkok,

Pekingi gácsérok,

lámpanékküi költőgépek,

Pekingi kacsa-, emdeni lud-, fehér és fekete Orpington-

tojásokra

előjegyzést elfogad

Telek Arvéd

gróf

drassói urad. intézősége,

u. p.

Koncz a.

Hámozva vagy csávázva és szárítva,

ami Linhart és Rázsó tanárok szerint jobb, mint impregnálva.

Eppen most jelent meg!

A borju természetes és mesterséges táplálása,

valamint felnevelése az egy éves korig, tekintettel a gimnókor elleni védekezésre. Írta: **Balogh Sándor.** Ára: 5 korona.

Megrendelhető a szerzőnél: K a's s a, Gazdasági akadémia.

Lovak kehsége

(Állomány tökéletes és teljes állapott) biztos eredménnyel gyógyítható. Számtalan sikeres bizonyítványok. Felvilágosítás díjmentesen küldi Ripp Arvin, Drežda-A. 786

Disz- és sorkák

szállítása megkezdődött és tart április végéig. Készlet 100,000 drb. Különösen szép vadgesztenye, közönséges és vörös virágú ákácok, gömb-ákácok, Krisztustóvis, tölgy, jegenye, különböző szomorufák, stb. 1 drb 60 fillértől feljebb.

1,000,000 vevéys diszborok

100 drb 5-12 korona. Egy 100 diszta- és 100 diszborokból álló gyvitmény 70 korona. Gyümölcsfák föl- és magteresztés, készlet 10-15 millió. 100 drb választásunk szerinti fajokban 55 kor magteresztési és bokoralkuak, darabonként 70 fillértől feljebb.

Rózsák

Fajbaromfi és ezek tojásai 20 legjobb és legszebb fajban. Képes árjegyzéket kívánatra bérmentve küld. **Gróf Batthyány-féle uradalmi intézőség Csendlak, posta Vas-Ferenczfalva.**

Állandóan ús választék elsöndű magyarfajta

Erdélyi jármosökrök,

valamint 1 és 2 éves

Erdélyi tinókból

széplaki bérgazdaságban. Szamosújvártól 20 perc távolságra. Körülményes felvilágosítást készséggel ad:

Alexa Miklós, Szamosújvárt.

(Szolnok-Doboka megye.)

Pannonia szálloda

BUDAPEST, VIII., Rákóczi-ut 7. sz.

Fajtojások! Fehér orpington és sárga orpington fajtisza angol impordált szonok tojósi darabonként 70 fillért kaphatok általm nagy arányban és szonok 1 és legnagyobb díjjal kiltteltetési fajbaromfi-gazdaságban. Felhívó: Orkányi Ágoston, Budapest, Rákóczi-utca 7. sz. Orkányi Ágoston, Budapest, Rákóczi-utca 7. sz.

Világhírű szabadalom 18 államban

Stádel-Torkos földmórtaliga kapató Stádel gyárban, Győrft.

HALDEK

magnykereskedése

Bpest, VII., Károly-körút 9.

ajánl rendkívül jutányosan északnémet, magas csiraköcsögek, szavatolt fajazonos

eekendorfi répa-magot

kiváló tisztaságu és minőségű tavaszbükköny

másalak-reméleti és ötvényes állomásokról

tavaszbuzát (a veszprémi képtalan termés.)

csillagfürtöt fehéret és kéket,

csibehurt apró- és nagyveszmet, arankekamentességre öltözöl

lóherét és lucznát s egyéb tavasi vetésre szolgáló takarmánymagvakat.

Az ERDÉLYI KERESKEDelmi TÁRSASÁG

FODOR és TÁRSAI megbízásokat elfogadnak

jármos ökrök, sertések, juhok,

tinók, lovak és egyéb tonyész-vagy használtat állatok beszerzésére és azokat felelőséggel mellett gyorsan és jutányosan direkt forrásból közvetít.

Cím: Erdélyi Kereskedelmi Társaság, Kolozsvár, Szentgyházs-utca 2. Telefon: 311.

GAZDASÁGI LAPOK

Alapítója KÖRIMÁSI LÁSZLÓ
1849-ben.

MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.

VEZÉRELV:
Hozzunk mestri gazdaságunkba helyes irányokat.

ELŐFIZETÉSI FELTÉTELEK.	
Egész évre	18 kor.
Fél évre	8
Negyed évr.	4

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, Múzeum-körút 7. sz.

Az „Állattenyésztési és Tejgazdasági Lapok” ingyen mellékeltevel.

A lap eszemi részét illető költségekhez a szerkesztőséghez, az előfizetői és hirdetői részek a kiadóhivatalhoz ösztendőzik.

HIRDETÉSEKET	
A lap kiadóhivatala veszel fel.	
Árjegyzék ingyen és bérmentve.	
Hirdetési mellékletek jutányos áron fogadnak el.	

Kézzel írtatott a Szerkesztőség nem ad vissza.

Telefon: 623.

TARTALOM.

Szemle. — y	Lap	319
Tárca. Epiások egy uradalmi iratok előtétel. — y — s.	320	320
Az új eszlétörvényjavaslat. — Glaser Gyula.	321	321
Megoldás az a. sz. törvényjavaslatról. — Kun Jenő.	321	321
Közlegelő levele Bácsmezőről. — Erdős Lajos.	322	322
Selyemmelésünk 1866-ban. — Ördögy Lajos.	322	322
A lakarmányrépa nemestése. — O. L.	323	323
A fehér mustár. — Rónay Ernő.	324	324
A japán köles rehabilitálása. — Mauthner Ödön.	324	324
Egyelőre be van tehát fejezve. — Mauthner Ödön.	325	325
Könyvismeret.	325	325
Az szerkesztő Úrnak Szindler „A Pesti Árvány” — Az orsz. igazgatásról évi jelentése. — Aquarimium Tanulmány. — Élelmiszeri közlés, kivétel és ártékeltetés. — Virágmezők.		
Kérdések és feleletek.	326	326
Kérdések: Melyik gazdasági költés könyvviteli mű megvételre a legalkalmasabb? B. — Nyelvtudás fejlesztésére a levéltári. Z. B. — Borjak levendélése ellen mit kell tenni? I. V. — Miféle betegségben szenvednek tyúkain? G. K.		
Feleletek: A yohimbin néven az állatoknak. Dr. K. O. — Borjak kivételére legelőhöz mit kell kényesíteni? Várdy L. — A burgonya mint tejelőtehenek tápanyag. Soh. J. — Gyepeltetés. Logány Ödön.		
Hírek.	326	326
Apró sazközlemények.	326	326

SZEMLE.

(A gazdasági helyzet. — A gabonáért emelkedés. — Hol van ennek határa? — A 6 korona 30 filléres vám továbbra is a papíron marad-e? — A eszlétörvényjavaslat. — Az osztrák bortörvény szentesítése.)

Lassan április végére érünk és még eddig-
elő árnyékban 9 Reaumur foknál melegebb
levegőnk nem volt. Ehhez képest fejlődik is
minden, — vagyis gyatrañ fejlődik. A tevé-
nyes tehát meleg és magas kultúrában levő
földeken lehet jó buzákat látni, de a nagy
zöme buzáinknak elmaradt, ritka az egész-
káróktól és belvételről foltos. Az árpaék, za-
bok az északibb tájakon még most sincesnek
elvetve; mert a sok esőzés minduntalan gé-
tolta a vetési munkákat. A gazdák nem sok
bizalommal nézdegélnek veléseiket. De hogyan
is néznek! Rendkívül kurta tenyészőid alatt
kell kifejlődniök. Csak Isteni osoda segít-
hetne a bajon, — ha tudnivaló nedves, hűvos
nyáron az aratás július helyett csak augusz-
tusban következne be. De lesz-e a termé-
szetnek kedve egy ilyen abnormalitásra? Nem
valószínű. Az aratás júliusban lesz csak, ugy
mint rendszeren; és haszonnövényeink nagyon
megkurtított tenyészőid alatt fognak kifejlő-
dni, ugy a hogyan tudnak. Tapasztalt gaz-

dák record termésekről épen nem ábrándoz-
nak, s ha a közepet elérik, nagyon meg lesz-
nek elégedve. De mennyien fognak elmaradni
a közepetől. Ha van abban vigasztaló, hogy
nemcsak mi vagyunk így elmaradva, a mi a
klimatikus viszonyokat illeti, hát akkor az a
satisfaktiónk meg van, hogy nemcsak Ma-
gyarország sőt az egész európai kontinensen
ilyenek az állapotok. De többet mondunk,
még Canadában is épen egy hóval van el-
kévsé a tenyészet.

A kimondhatatlan hosszú és kemény tél
nyomában sok a pusztulás. Hogy mást ne
említünk a barackfák, kajszik és ősziek
egyaránt nagyszámban fagytak el. Szomorú
statisztika lenne az, hogy ha összeolvassuk,
hány megfagyott barackfát kell kidobni.
Nem is látni mostanig úgy, mint más évben
ilyenkor virágozó barackfákat.

A gazdasági helyzet kezdű most már él-
ken vissza tükrözni magát a gabnapiacra.
Mindenféle gabna ára emelkedett az összes
európai piacokon. A vámmal védett orszá-
gokban u. m. Franciaország, Németország,
Hollandia, Spanyol, Portugália és Olasz-
országban a buza ára 11 frtól 12 frt 50 kr-ig
emelkedett. A vámmal nem védett orszá-
gokban, mint Angolország, Északamerika a
buza ára 8 frt körül mozog. Nálunk erős
ugrásokkal elérte a 9 frtot. Eddig a mi
áraink lépést tartottak a tengeri kikötői
árakkal. A legutolsó héten azonban egy forint
volt ezekhez képest az ugrás. A helyzet meg-
itálása kezd tisztulni. Van-e nekünk 6 korona
30 filléres vámmal vagy nincsen? Ez idő se-
rint van, de még mindig csak a papíron.
Továbbá. Csakugyan oly nagyok a készletek,
hogy a közös vámterület nem fog importra
szorulni? Mert csak ez esetben lehetnek ná-
lunk is németország és franciaországi árak,
csakis ekkor emelkedhetik a buzaár 10 frt
fölé. Forintokban beszélünk, mert még ehhez
vagyunk szokva. A helyzet ez: A közös vá-
mterületnek az új buzáig még 25—30 millió
mássa buza és rozsa van szüksége. Meg van-
e még ez? Mi csak annyit látunk, hogy ha még
is van a buzatulajdonosok, jól bezárták a
magtárcaikba. A kínálat minimális. A malok
a legnagyobb kínban vannak, mert nem ké-
pesek lisztet és korpát szállítani a megrende-
lőknek. Beletekintettünk egy vidéki keres-
kedő levelezésibe és azt láttuk, hogy a buda-
pesti malok képtelenek a már rég megren-
delt lisztet és korpát szállítani. Ez a helyzet.
Ebből pedig az következik, hogy a 6 korona
30 filléres buzávám már sokáig nem marad-

hat a papíron. Ha a gazdák egy időre a mag-
tárak kulcsait eldugják, — be kell következni
a 10—11 frtos buza árnak. Az új termés
kilátásai nagyon szerények. Ebből magatartásukhoz biztatást meríthetnek.

Az lenne így a vigasztaló, hogy ha már nem
is remélhetünk valami jó termést, azért a jó
árak helyre fogják pótolni a hiányt. Áll ez az
árpára is. Nincs árpakészlet az egész konti-
nensen és hiába keresik, nincs a ki eladjan.
Az új compagnera a kilátások, a mi az ára-
kat illeti, nem rosszak. A zabokról ne is be-
széljünk. Az olesó zab az árjegyzésekből jó
időre ki van törölve.

Az ominózus eszlétörvényjavaslatot a kép-
velőház földművelési bizottsága letárgyalta.
Hozott valami könnyítést nekünk, munka-
adónak? A hírlapok sovány közlése után
alig. De igenis tett engedményeket a szocia-
listáknak. Ugy látszik, hogy sokkal eredmé-
nyesebb módor a szocialistáké. Rabszolgatör-
vény! Rabszolgatartók, s többi, zamatos
kitételekkel szépen megjesztették a kormá-
nyt, — a mi higgadt tárgyalagos ellenveté-
sünkre nem is hederítették. A Pokrócz-féle
cikkék — ah! azok hatásosak!

De különös egy törvényalkotás is ez. A
szocialisták örjöngnek ellene. A munkaadó
gazdáknak nem kell. Hát akkor ki az ördög-
nek kell?

Mint hogy a törvényjavaslatot gyorsan át-
akarják korbácsolni, a megriasztott gazdák az
utolsó mentéséig fordulnak és sorra küldik
egyleteik után a táviratokat az országgyűlési
képviselőnek, kérve őket, hogy védelmezzék
még érdeküket a plenális tárgyalásokon.

Ha ez a szerencsétlen törvényjavaslatot
elfogadják, — a gazdák ezudatol meg lesznek
nyomorítva és csak gyenge vigasztalásukra
fog szólni az, hogy az egykor égig dicőst-
tett Darányi földművelési miniszter nimbusa
is ketyentül meg lesz tépázva. Ezt köszön-
heti majd a miniszter a Bartók-féle szociolo-
giai bölcsességnek.

A császár szentesítette az osztrák borhami-
sítási törvényt. Ez nagy dolog. Hatása ennek
rendkívülinek ígérkezik. A boráronak ez nem-
sokára meg fog látszani. Az osztrák törvény
új szigorú, hogy a czukrozást és a szeszézet
sem téri meg. A mi törvényünk ellenben meg-
engedi. Attól kell tartanunk, hogy a miatt a
mi boraink Auszriában nagy vexának lesznek
kitéve. Mint hogy pedig ez nem érdekünk,
a mi bortörvényeinket is szigorítani kell. Ez
a mi nézetünk!

Most jelent meg

tavaszi és szőlőművelési árjegyzékünk,

amelyben az összes szőlővédekezési anyagok, eszközök és permetezők jutányos árai fel vannak tüntelve.

Kívánatra ingyen és bérmentve megküldjük a gazdáknak.

Magyar Mezőgazdák Szövetkeze

Budapest, V., Alkotmány-utca 31.

Ára darabonként 42.— korona.

Az új cseléd-törvény-javaslat.

Előttünk fekszik tehát végre a törvény-javaslat, mely elé szorongó aggodalommal tekintett a magyar gazdatisársadalom. — Valami ismeretlenül való félelem, de mélyebb ható okok nyilvánulása is volt az aggodalom előidézője. Hiszen ugyszólván nagyrészt ettől függött existenciánk és elhátározásunk: jártunk-e tovább is még utaltan, sűpded ingoványokon keresztül, avagy néma fájdalommal kiejtjük-e kezünkől az ösztöke nyelét. Minden gazda belsejében ott lappangott a titkos kérdés: »mi lesz velünk? S hogy annyire jutottak e föld urai, annak hej, de nagyon szomorú története vagyunk!...

Hagyjuk el a régi bűnökét. Ne szőljön a nóta unos-untalan a tucók és a hangya meséjéről. — dus esztendőktől után járó sovány évek szükségéről! A mikor két kézzel szórták az aranyakat, s most két marokkal kell szorongatni a filléreket...

Pedig sok pénz kell! Forduló pontra jutotunk. Új investíciókat kellene: cselédak, istálló, tisztálk, gépek, állatszaporítás, nemestés, a higiénia követelményeinek kielégítése stb. stb. Mind oly szükséges beruházások, melyeknek költségei egy-két esztendő budgetjét terhelik.

Mondom, a gazdának e súlyos helyzetből eredő aggalya lebegett e törvényjavaslat felett. Ha rossz lesz és törvényerőre lép, úgy befutytunk az investícióknak s minden más, vele járó kellemes dolognak. A gazdálkodást szegre akasztanak s átadnak helyünköt a szociálista agitátor-arisztokráciának, hadd gazdálkodjanak ezek az urak önköltésnek és fél lábbal a tünk széle felé. — Gyönyörkedjenek ők a dalos paecirta szavában, mi meg majd feleslegesen szociálista agitátoroknak. Ki tudja, melyik a könnyebb kenyér.

Még jó, hogy a levest nem kell oly forrón lenyelünk, mint a hogy találták. Fújhatunk meg rajta váltakozva egy-egy verset és reméljük a legjobbat.

A világboldogítók táborában ugyan nagy neszt csapnak, hogy vége néked, oh nép, te árva világpolgár, mert ott, százsor jay, a zsarnok nem enged megsgezni a törvényes szerződést. És mert már ezt sem engedik meg, fel kell forgatni minden országrendet. Hát van ebben csak annyi igazság is, mint egy mákszemben?

TÁRCZA.

Epizódok egy uradalmi inrok életéből.

VI.

Betyár-bravur.

Lent, a delibábos Alföld kellős közepében vitték véghez az elmondandó bravurt a mi betyárjaink és bár Csongrád megyében volt főfészek az egykori betyárvilág királyainak, Rózsa Sándornak és Bogár Imrénnek, ott, — hol ez esemény játszik, — azért ne gondold szíves olvasó, hogy talán puskaporozagu, vagy még kevesebb gyilkossággal saturált lesz e betyár-bravur, mert hát a szereplő betyárrok egészen más fajtaik voltak ám, mint a régi betyárvilág alakjai, csak a nevet örökölték azoktól. Bajosan tudnám megjelteni, hogy miért is neveztek ezeket, a nyári béreseket betyárroknak(?), de annyi tény, hogy nemcsak abban a csongrádmegeyi nagy uradalomban, melyben a nyolcvanas évek végén inrokoskodtam, de körül a messze nagy környéken betyárnak neveztek azokat a 16—20 éves leánykegyeket, kik még sor alatt nem lévén, és a katonaságot le nem szolgálván, — nem

A ki sztrájkolni akar, — ám sztrájkoljon. Munkára kényszeríteni senkit sem lehet, sem nem szabad a szerződés megkötése előtt. De a mikor már beszerződött valaki, akkor tégben is eleget, éppen úgy, mint a munkaadó, szerződéses köteleességének. De hiszen a mi józan parasztunknak az ijeszmi eszébe se jutna, ha el nem bolondítanak az agitátorok könnyelmű látásai.

Hadd lássuk már most a javaslatot.

Szerény véleményem szerint hiányzik belőle oly intézkedés, mely a cselédet huzamosabb maradásra egy helyben ösztökelné. Erre pedig a törvény keretében volna hely. Az állandó cselédnek kiváltságos helyzetet teremten a törvény, s minden megkötésnél, új tehemel, melyet e gazdára ró, legyen kidomborítva az állhatatos eszlő előjoga.

Pl. a javaslat 28. §-a szerint a beszegődött cseléd és 12 éven aluli családtagjait ingyen tartozik a gazda gyógyítani. Ez a paragrafus tág teret enged mindenféle szekaturának, szimulálásnak és félreértésnek. Igazságtalan már azért is, mert a veleszületett betegség gyógyítását rója az olvan gazdára, kinél a cseléd csak 3 hét óta dolgozik és kényszeríti a gazdát, hogy új cselédéségének új-újút orvoslal megvizsgáltassa. Mi lesz, ha a gazda a belépéskor rájön, miszerint a sok gyerek, asszony mind beteges. Hát egyszerűen el nem fogadja, mert ovvel 45 napos bajt, lótlást-futást akaszt a maga nyakába. Igen ám, de a törvény azért súlyosan bünteti meg a 17. §-ával, mert törvényes ok nélkül, igaztalanul tagadta meg a munkába-állítást.

Csak a pusztai gazda ismeri, hogy mennyi baj van messze helyen bábasszonnyal, orvossal, temetéssel, s most még egy szimulálás köhntése miatt rögtön orvos után küldjön, patikát fizessen és helyettesítsen. Sűrűs dologidőben csinos tréfa volna e paragrafus.

Oda akarok azonban kilyukadni, hogy mivel lehetne a cselédet huzamosabb szolgálatra ösztökelni. Ha a törvény kimondaná, pl. hogy két évet egy helyen leszolgált cseléd gyógykezelésének terhé a gazda tartozik viselni, sőt az ilyen cseléd családját is bevonná a közösségbe, annak már volna némi kihatása. Két esztendő alatt külsmeri az ember cselédjét s tudja, ki a szimulálás, és kiesoda nem. De az ilyen cseléd szemérmesebb is! Ámbár a gyerekekkel sok kellemetlenség volna,

mert egy krónikus betegségtől teremtés minden esztendőben a gazda szobát,terhelné.

E paragrafust igen meg kell rágni, mielőtt törvénybe iktatjuk.

A 20-ik §. a cseléd kártérítéséről szól.

Meg nem állhatom, hogy a cseléd okozta kárfelől egy-két szerény megjegyzést ne tegyek. Van rosszakaratulag, gondatlanságból, önhibáján kivül okozott kár. Az első a legveszedelmesebb.

Mondjuk, hogy egy cseléd megcsört valami barnaot s az belepusztul a sérülésbe. A kár eredete ekkor kitudozdik, a fertály pedig a végét járja a maga előlegeivel. Miből kártérítsen hát a cseléd? Ugy-e semmiből. Tehát a sérelem mogtorlatlanul marad. Ez nem igazság! Az ilyen frateri, ha fizetni nem tud, be kell csukni! Ha nem is sokra, legalább egy hétre; a példa legyen meg!

A gondatlanságból eredő kár olyan is lehet, a mikor vétkes mulasztás terheli a cselédet, de lehet olyan is, a mi, mondjuk... — megcsuk. Az előbbinél a büntetés alkalmazása a cseléd konduiten-listejétől függ, s a jóvalvó cselédnek elnézi a gazda az okozott kárt. A hanyag, nem-bánom cselédet persze büntetni kell. Az utolsó esetben pedig egyáltalán nem büntet a kenyérdó; talán megnyomja egy kissé a szót s avval vége az ügynek, az önhibáján kivül esztről nem is szólván.

Tehát csakis a rosszakaratu kártevésnél lép fel a gazda igényeivel s éppen az ilyen frateri bujik ki a törvény hasadékaiban.

A 30-ik §. is sok baj kutforrása lesz. T. i. a 3-ik bekezdése.

Csász, kertész, vadór még megjárja; ezeket 1 napig helyettesítheti valaki, ha éppen muszáj. De már e fejküszkösebb instrumentom. Egy 10 fejjessel dolgozó tejtejem hetenként két napot tartozna helyettesíteni. A ki tudja, mi a tehén, mi a fejés, az belát-hatja a gyakori változás káros voltát. Különösen ünnepek a világrét sínos helyettes, s mit tegen ilyenkor a gazda? Miért legyen szabadnapos a fejés, s nem a juhász, kanász is? Hagyjuk el azt a szabadnaposságot, engem unesse, többet ártana, mint használna. Egy napi szabadnágból kettő lenne, s ugyszólván rászoktatnók cselédésünket a lumphásra. »Müssiggang ist aller Laster Anfang.«

Veszedelemes az 58. §. c) pontja is. 600 kor-ig büntethető a gazda, ha cselédjét jótalanul elbocsátja, de meg külön fizet mindentől

Maszlag Janesit, egyik felső metszőfoga hiányozván, Csorba Janesinak csufolták, a mely névnt ő már nem is igen haragudott; bár, onokasága eredetét sohasem volt hajlandó elárulni és így nem lehetetlen, hogy valamelyik Andrásnapi betyár-bálon hagyta ott a fogát, mert ezen bálokon nemcsak a dudu szokott szólni, de a betyárlejekbe is belezng nagy néha tuma akkordjaikkal. Pataki Miska meg, mivel olyan kis termévt, naczkos, széles alak volt; Tónosök Miska név alatt volt ismeretes a majorban. No! de most már tulesvén a bemutatásom, lássuk az ő bravurjukat!

Forrón süttőt az augusztusi nap a f-i belső major szérus kertjébe, hal a szénakazlak, épületek és kettős fasorok által alkotott zárt terület kellős közepén erős búgással dolgozott a grözpér és ontotta az aczélós, piros színű, tiszta buzát már több mint egy hete. Mintha a teremtés bevézésének napján, a hét szombatján a kánikulai meleg megkésztereződött volna, oly irtózatos forróság volt, hogy a cseplőgazda, Zöldi Márton úram alig tudott lelket verni különben erős, edzett emberekből álló bandájába, — az árnyékt kereste ember, állat, — megpillent a madár, az öreg kert-csész »Fúrge kutyája hosszan lögötte ki szá-jából nyelvét és egész nap ki sem mozdult a

Szivattyúk és Mérlegek

Különlegeségi gyár:
GARVENSWERKE
 Központi igazgatás
 Bécs, II., Handelsqual No. 130.
 Városi mintaraktár: Garvens W.
 Bécs, I., Schwarzenbergstr. 6.

járandóságot is, kárt is. Sokszor azt hiszi a gazda, hogy joggal küldi el a cselédet. S mert tévedhet felfogásában, — kihagott a bór-kabátból és fizetett koronákat hatszázit.

A javaslat meg nem emlékszik a békebíró-ságokról, pedig okkal-móddal sok herce-hurcra, perlekedéselejt vehetnek ezen intézménynek.

A kormány atyailag gondoskodik a cseléd-ről a gazda terhére, s a mi lehetséges, méltányos és igazságos, viselkedjék is őket, csak övön meg bennünket mindenféle kiájtástól és zaklatástól.

Az igazság legyen sziklafal és ne léczkerítés, melyen kibújik a róka és benneked — az ökör.

Minden gazdának az a hős kivánsága ez új törvény hajnalán: legyen tartós béke közöttünk, jó emberek között! *Glaser Gyula.*

Még néhány szó a cseléd-törvény-javaslatról.

Tekintetes Szerkesztő ur!

Nagybecsű lapját szorgalmasan és figyelmesen olvasom; így tehát a cselédviszonyokra vonatkozó összes cikkeket, valamint az új cseléd-törvény-javaslatot is átvoltam.

Méltóztassék kérem megengedni, hogy az aktuális esedélyben szerény nézetemet a következőkben nyilvánítsam, melyeknek nagybecsű lapjában való közlését vagy nem közlését teljesen a tekintetes Szerkesztő urra bízom.

Amit igen tisztelt gazdatársaim a cseléd-ügyre vonatkozólag írtak, abban teljesen egyetértek; azonban az általános panaszokat bátorodom még azzal megtoldani és összegezni úgy, hogy a cselédéség nagy általánosságban a gazdának a fizetés ellensége; igen kevés esedélyben van tisztességszerűt és mind jobban kedvezünk nekik, annál nagyobb hálálanságra találnak náluk; kérem alásan arról köteleket lehetne írni, hogy a cseléd rosszakarat, renyheség, hanyagság stb. által mennyi kárt okoz a gazdának; csak azt legyen szabad megemlítenem, hogy ha a cseléd a gondjára bízott marhával kíméletesen és emberesen bánna, mennivel tovább volna az a marha szolgálatképes és így mily sok kiadást takaríthatna meg a gazda.

Jelenleg az általános jelszó a humanizmus!

Hiszen kérem manapság rosszul banni nem lehet a cselédrel; ha megdörögjük a cselédet, úgy ez visszafelé, sőt szidalmakkal illeti a gazdát; no meg ha a gazda nem eléggé túrtózteti magát, akkor könnyen ott terem a cseléd vasvillája vagy az ostora a gazda fején.

Általánosan halljuk, hogy béremelést kell adni; helyes, hogy ahol a cseléd aránylag csekély fizetést kapott, ott emelve legyen a bére; mert például ismerek szomszéd-ságomban egy uradalmat, ahol a szokeres béres fizetése 164 l. gabona és 24 korona; itt bizony kell emelni a fizetést, mert a cseléd által szükség-lendő ruházati cikkeket árai is emelkedtek. Ennek ellenében azonban fel lehet hozni, hogy a baromfi és sertés árai is sokkal magasabbak és így a cseléd jövedelme is nagyobb; az pedig kitudomású, hogy a cseléd ezen házi állatjait majdnem egészen a gazda földjén és vetéseiben tartja ki és neveli fel.

Átérve az új cseléd-törvényre, hát instálom, a még csak javaslat; ezt az országgyűlésnek meg is kell szavazni. Ezen törvényjavaslatban van sok jó is, de sok rossz is; az azonban tagadhatatlan, hogy ezen új törvény a cselédek kedvére készült és ezeknek lesz ebből nagyobb előnyük. *Mért nem gondol a kormány a gazdára is, hogy ezeknek a sorsa is javuljon; miért kell nekünk a buzát, főterményünket, 6—7 trtert eladni? Legyenek jobb árak, akkor majd jobban fizethetjük a cselédeinket! Szerény nézetem szerint minden gazda keresse meg saját járásbeli képviselőjét azíránt, hogy egy ezen cseléd-törvényjavaslatról, mint pedig minden alkalomból a gazdák érdekeit a házbán kellőképen és méltó módon védelmezze meg.*

Az új cseléd-törvény szerint sok új teher hárulnik a gazdára; ne legyen kérom a kormány a gazda zsebéből humánus és nagylelkű! Miért nem csinál az állam ingyenes népoktatást és miért terheli meg a cselédeket adóval?

Az új törvény a cselédek kihágásánál maximum 30 napi elzárásról szól; az hogy gyakorlatban nem a büntetések maximumát veszik, hanem a minimumot, úgy, hogy majd a kihágó cseléd pár napi büntetést fog kapni; úgy lesz az a jövőben is, mint most, hogy a gazda inkább tűr és veszt a cselédnél, mint hogy a közigazgatási hatóságok forduljon a panaszával.

Még csak az eltérő cseléd-asszony robotról legyen szabad említeni tennem; az tény és közismert dolog, hogy ha a cselédnek bár-

milyen ügyes-bajos dolga van, ezzel első sorban is a gazdáját terheli meg; és bizony a gazda a segítség elől nem zárkozhatik el és ezen a révén a gazda sok szívesseggel és szolgálatot tesz a cselédéségnek; hát kérem alázattal, mért ne segítené a cseléd is a gazdáját azzal, hogy asszonya egy évben 20 kis napi uri dologt végezzen; mert vidékemen 20—25 napot szolgálnak. Jól van Isten neki! Legyen eltörölve az asszonyi robot, de ekkor a beszegedésnél kötelezőnk kell a cselédek, hogy asszonyaik bizonyos meghatározott méltányos naphébrét kötelesek uri dolgokt végeznik.

Csekélyeségemnek jelenleg meg van a kellő számú cselédje és aratói, sőt mi több, mindannyian öreg szolgák, de csak azért, mert igen gyakran szemet hunyok; de hogy 1908-ban miként leszünk, azt csak az Isten tudja; az azonban holt biztos, hogy a munkásviszonyok rosszabbak lesznek.

Nagyra-becsült tiszteltem nyilvánítása mellett, vagyok hű olvasója
Galga-Guta, 1907. április 27.

Kun Jenő,
rudahnyi földbérlo.

Egy kiscigazda levele Bácsmegyéből.

Mi itt a Bácskában úgy gazdálkodunk, hogy első őszi vetésünk az árpa, a melyet a saját szükséglet mértékéig vetünk. De vetünk annál több buzát. Fél földünket búzával vetjük be, melyet október első felében elvetvén, az még jól megerősödhetett az őszszel és elég jól bírta a hódat telet. A márczusi hideg azonban nem engedte nőni a buzát s csakis az április első felében megjött enyhe esőzések üdítették föl. Zabvetéseink április 10-ikére kikelték. Most a tengetir vetjük, részint késő őszi, részint tavaszi szántásba, erre a célra készült géppel vagy más vetőgéppel.

Gazdaságunk nagyot haladt.

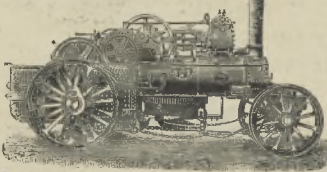
Ezelőt a régi faekével rosszul szántottak, a trágyázással nem törődtek, mert főzeggé csinálva tüzelőszerűen használták föl. Így azután a föld kisóványodott s legalább egy-negyed részét a földnek heverő ugarának kellett hagyni. Most azonban aratógépen kívül már mindenféle más gépeket használunk, a trágyaszágra pedig nagy gondot fordítunk; így nem kell ugart hagynunk és több a szántó földünk.

nagy gyepszéna-kazal árnyékos tőből; a máskor gyermek-zsvajtól hangos major néma volt, csak az mozdult ki a házból, a kinek épen muszáj volt. Eme 45 fokos hőségű napon a véletlen épen Maszlag Jancsít és Pataki Miskát hozta össze, a buza behordására a géptől — és ők úgy látszik, ki akarták használni a csendet, a nagy kihaltságot, mert délután 2—3 óra között, a legnagyobb melegben, midőn jötték be a szürös kertből a magtárba, a tisztartói kert csalán-, keserű lapu- és bürokkal sűrűn benőtt mely árkába két zsák buzát a hátulsó soroglyáról besuttanyítottak. Az alig cizmogó ökröket meg sem állították, a két markos legény egy pillanat alatt lelepták a szekér farából a két zsák buzát és a másik pillanatban már elnyelte a gazzal sűrűn benőtt árok és azután »e bene gestae pipera gyujtott a szekerek mellett ballagó két betyár és mintha mi sem történt volna, nógatták ökröiket a gyorsabb menésre. Azonban első-

mitotta magát a két betyár, mert, bár a major azon pontja, hol ők a két zsákot lecsusztatták, csupán egy ablakból volt észrevételenül megfigyelhető, az én inokai szobáméban, az pedig erősen le volt függönyözve az oda tűző napsugarak ellen, de véletlenül épen abban a pillanatban libbenttem el a függöny az ablakomról, midőn a két betyár cselekedett. Persze, ők azt nem tudták, hogy én levonom csak az öt percznyire fekvő gulyaakolhoz mentem ölfát megszámlálni és 10 percz mulva már iróasztalomnál görnyedtem a terméki számadás lezárásával bajlódva; ők láttak engem a majorból kimenni lovon, de visszatérni nem. Így lettem merő véletlenségből szemtanuja a buzalopásnak, — de tudva azt, hogy sötét éjszakaig az a két zsák buza ugysit ott fog pihenni, vártam a fejleményeket, első sorban is magtárosunk, a végtelen becsületességű és feltétlen megbízható öreg Szabó jelentését. Tolnek perozek, telnek

órák, nem történik semmi, elmulik az egész délután, sőt már akonczyodik is, mit bármily elmélyedésem mellett is észre kellett vennem, mert nem láttam többé a rubrikáit és a numerusokat, nem tesznek semmi jelentést. Már-már kezd bizalmam megmogni az öreg Szabóban — és mig ironmányaimat összerakosgatom, medítálok a világ rosszazasga felett és meg-megdobban szívem, hogy hát ilyen megbízhatónak hitt emberben, az öreg magtárosban is csalódnom kellett?... Ezen tépelődéseim közben már a major-udvarra érek, hol velem szemben az öreg magtáros. »No! nincs valami újság? — Szabó kérdem. »Nincs! ifjúram mondja az öreg, — kérdő tekintetét vetve rám. »Rendben megy a buza-hordás? a magtárba. »Rendben. Az öregnek becsületes arczából és nyílt tekintetéből láttam, hogy ó mit sem tud a gazemberségről, hanem valami ódon becstaptak, de hogyan? A magtár elé érkezett szekereken a szá-

Boroszló Budapest
Kedvezményes árak
és fizetési feltételek.

Elsőrangú külföldi és magyarországi referenciák

**Teljes gőzeke-készleteket
és gőz-utihengereket**

legtökéletesebb kivitelben szállít:

KEMNA J. gőzeke- és gépgyár
Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 8. sz.

De azért nem mondhatom, hogy valami jó sorban élünk. Ennek oka az, hogy igen terhes a sok mindenféle adóknak. Ezeket kellene lejjebb szállítani; pár hold birtoknál csak kevés adón kezdve fokoztatni feljebb a 40—50 hold birtokig, mert a kisbirtokosnak igen sok költségre kerül a család és család-eltartása. Ennek várjuk orvoslását a mai nemzetközi kormányok és hisszük, hogy ezen kivánásaink teljesedésbe fog menni; már csak azért is, nehogy a rohamos kisbirtokos pusztulásával szaporodjon az elégedetlen sok munkás.

Rossz helyzetünknek egy másik oka népünk régi közmondása: »Ha előbb jó volt, most is jó.« Aztán »Jobb volt, mint lesze.« Ez a fellogás még most is uralja a magyar népet, s ettől egy hájszálnyit sem tér el a gazdálkodás terén. Csakis a szórakozás és divatban igyekszik haladni a korral. De éppen azért, mert a földművesnek ilyes igényei emelkednek, kell emelni a gazdasági jövedelmeiket is, jobb gazdálkodással.

Gabonát már alig termelhetünk többet holdján. Teremtünk kell tehát más forrásokat is, akkor majd jobban fogunk boldogulni, vagy legalább a kis vagyonát fenntartani.

Az elmaradottság oka annak, hogy a sok ósi magyar birtokot kivásárolták a nép lábai alul a más ajku nemzetiségek. 120 éves magyar községünkben a 60—70 év óta ide települt idegen nemzetiségek majdnem a fele földet kivásárolták, mert ők szorgalom és jobb gazdálkodásukkal bennünk felülmúltak. 100 évvel ezelőtt a rossz művelés és a robot dézma miatt erővel adták a földet a földművesnek. A robot dézma eltörlése után kis ára lett a földnek; de a föld jobb művelése óta rohamosan emelkedett a föld ára, mely igen nagy magasságot ért el. Még ez előtt 25 évvel is igen olcsón lehetett földet venni. Ajándékba adták. Tehát ha áll a közmondás »Jobb volt, mint lesze«, miért nem szereztek akkor földet? *

Erdős Lajos.

*) Ime kisgazdánk gondolkozó jobbjai belátják azt, hogy az egyoldalú buzatermeléssel nem boldogulhatnak és soványok új jövedelműbb termelések után. Itt az ideje annak, hogy segítségükre jöjünk. A megfelelő ipari növények (Bácskában a kender, a seprő cztrok) termelése, a felgazdaság és vele kapcsolatos marhatenyésztés lennnek az idő szerint az orvosszerek. Mily nagy szerepe lehetne

Selyemtermelésünk 1906-ban.

A magyar királyi földművelésügyi miniszterium országos selyemtenyésztési felügyelősége Szekszárdon ez évben is megtette jelentését a selyemtermelés állapotáról az elmúlt évben. Mindig nagy élvezettel vesszük kezünkbe e jelentéseket, a melyek Bezerédi Pál országos felügyelő ur, e lángelkű férfinak törbelien iparkodásáról számolnak be.

Vonuljanak bármely zivatarkok szegény hazánkon keresztül, az ő tevékenysége nem szibbad. Ő csak egy eszmének él, de ennek aztán lelke egész odaadásával. Ő selyemtermelési szempontból azt akarja csinálni Magyarországból, a mi Franciaország, Olaszország vagy Japán. Ő milliókat és milliókat akar szerezni az ország szegénységének e hasznos hernyó révén, oly termelési ág kifejlesztésével, a mely mellé illeszkedik a többihez, a nélkül, hogy azok szabad fejlődésébe akadályozná és ugyszóval semmiből teremt.

Mennyi akadályval kell megküdenie e nemes cél elérésében? Mennyi elfogultság és közönyvel kell megküdenie? Mily szivós kitartással kell küdenie, hogy a faluk közterei, utcái és a közutak szederfakkal beültetessenek és a bogár élmele rendelkezésre álljon? Mert ez a legnagyobb akadály a selyemtermelés fejlődésének. A szegény nép szivesen foglalkozik a bogártenyésztéssel, ha nem kell 10—15 kilométernyire elfáradnia szederfalevelekért. De ez idő szerint éppen ez a baj. A vármegyék méltányolták a szép törekvést és a közutakon ültették a szederfákat. De tömerdek kipusztul a gondozás hiánya, a legelő marhák és másféle kártételek miatt. Aztán idő, — évek kellene ahhoz, a míg a kiltett fák megnőnek és szétlombosodnak.

Ezt az alapvető munkát végzi most a miniszterium selyemtenyésztési felügyelősége,

az újítások foganatosításában a megyei vándortanítók és kísérleti gazdaságoknak, egy mint azt Franciaország példája mutatja. Nem a régi mód szerint egyszerűen készült sok föld leszi, hanem hogy okosan legyen kihasználva a kevés föld, akkor 2—3 anyi lélek jobban élde ugyanazon a földön, a melyen most csak tengőnek birtokosai. Erre oly sok a példa a világban, hogy kár is föltette sokat okoskodni. A helyett, hogy a tulhajtott parcellázásokban és progressív (fokoztatott) adózásban keressük a mentést, oktatnunk kell a népet, hogy jobban tudjon földjével bánni.

Mire az öreg magtáros az árpa-kiadástól a magtárhoz érkezett, Maszlag Jancsi szekere le volt ürítve és a 24 úres zsák a magtár előtt volt szépen egymásra rakva, Pataki Miska szekerén még rajta volt a 24 tele zsák, szintén a kommissió szerint. Tehát »rendben volt« ugyan minden és nyugodt lelkiismerettel jelenthette az öreg magtáros ezt nekem estendő.

Mikor végre a nyáron későn beálló est leszalt, vége lévén már minden istállóban a takarmányozásnak, majd parancskiadásnak, ki-ki vacsorázni, aludni tért hajlékába, én lesbe álltam a zsákok mellé be az árokba, a nagy gaz közé. Nem kellett sokáig leselkednem, nemsokára jött nagy sutogva Csorba Jancsi meg Töncsök Miska és kihuzván a zsákokat az árokból, vállukra kapták és vitték... (?) orgazdájukhoz, Eesekizhez, a kanász

és ez az oka annak, hogy egy bizonyos foku stagnatióról beszélhetünk. Előreláthatólag hihetetlen gyorsasággal fog emelkedni selyemtermelési statisztikánk, a mint az egyik legfőbb föltétel a kellő szederfa-állomány, ko-bozható állapotban meglesz.

23 legnagyobb vármegyében 1906-ban 500.185 lombszedésre alkalmas szederfa volt. Ezekről a termelők 2.610.453 koronával értékesített szederfalevelet szedtek.

Hogy milyen mérvben ültették a szederfákat, arra példa Torontál megye, a mely 1880—1906-ig végleges helyére 728.929 db szederfát ültetett ki.

Az egész országban 1906-ban 202.912 db szederfa-csemétét ültettek ki és 116.312 db pusztult ki.

Sajnos, a jelentésből nem tudjuk kivenni azt, hogy a lombszedésre alkalmas öreg szederfákon kívül, mennyi a kiltettét életképes szederfa, mert ebből meg tudnók itélni a jövő fejlődés várható tempóját.

1906-ban 3020 községben 103.350 termelő család 1.776.682.10 kg. gubót termelt, a melyért a termelők 3.045.157 korona beváltást árat kaptak, a legombolyítás és főnással foglalkozó ipari munkásság pedig 1.700.000 koronát. Összesen 4.745.157.62 koronát.

Az 1905. évben ez összeg 5.168.028 koronát tett ki, s így hanyatlás mutatkozott. Ennek okait a jelentés a következőkben sorolja elő: A tavaszi időjárás kedvezőtlen volt. — A tenyészítés utolsó szakában pedig tartós hideg, esős idő állott be és ez okozta azt, hogy 183.000 kg. gubóval kevesebb termelt, mint 1905. évben. Ez 9-30% visszaesést mutat. Olaszországban hasonló okok miatt 8-90% volt a csökkenés. A hernyók 8 nap helyett 15—20 napig kötöttek be.

Nagy hatásai vannak a selyemtenyésztés szakszerű üzése és fejlődésére a felügyelőség által vetített képek kísérletében tartott szemléltető előadásoknak. A torontál megyei Herleendőfalván 800-an vettek részt ily előadásban, sőt mintegy 150-en nem tértek be a terembe. 1906-ban 46 szakember 1136 községben tartott ily előadásokat és azokon 150.471 egyén vett részt. Az értelmiség sok

számadóhoz, ki nem messze lakott a majaron kívül, a széalom mellett.

Egy óra mulva ott voltak a esendörök, — megkaptak a buzát, Csorbat és Töncsöket, megvasalták, kiktől »elsétálásuk« előtt megtudtam, hogy ők a magtárban levő zsákokból kettőből a 22-ökhöz adóbtak és így számoltak be »nagy becsületesen« az öreg Szabónak 24-gyel. Többet nem lophattak ily módon, mert azonnal el lettek csapva szolgálatukból, de az öreg Szabó nagyon restellte az ő akaratlan hazugságát, még évek mulva is.

Hogy a két betyár megfelel-e (?) később is nevének, nem tudom, de bravuros gyorsaságu észváltásuk ilyesmire reményt nyújtott.

—y—s.

kokat, a magtáros számba szokta venni a cseplő-ellenőr által adott commissió (kisérőlevél) alapján, de 2—3 óra között a kanásznak kellett kimérnie az árpat az ökr-istálló padlason és ezen utja közben látja, hogy jönnek a buzás szekerek a nagy magtárhoz, odadobja a kulcsot Maszlag Jancsinak, hogy: »Csak hordjátok fel míg jóvót!« majd számba veszem a zsákokat, ha kiüresítették le. Ez a »tett« színhelyétől nem volt 50 lépésnyire. Alig nyelte el a nagy padlás ajtója Szabót és a kanászkokat a szekér a mély gazas árokhoz érkezik és a mily lassan ozammogott a szekér, oly villámgyorsan vált az esze a két betyárnak, mert a magtáros kiáltása és a »helyszínen« érkezés között bizony csak alig egy-két perc telhetett el és már a zsákok az árok fenekén heverték, a magtárban végzendő zsákpótlás terve pedig már ki volt főzve.

Gazdasági olajipar és Terményáru értékesítő vállalat

BUDAPEST, VIII. ker., Ullői-út 16^a szám.

Szállít mindenféle olajokat és kenőanyagokat gazdasági és gyári célokra hamisítatlan minőségben, melyek ára a belértéknek megfelel.

Az olajok a **kir. országos vegyikísérleti állomáson lesznek vegyelemezve. Szállítás franko.**

Sürgönyelm: **GAZDÁRU.**
Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Gazdasági termények értékesítésére külön osztály.
Árjajánlatok postafordultával elintéztetnek.

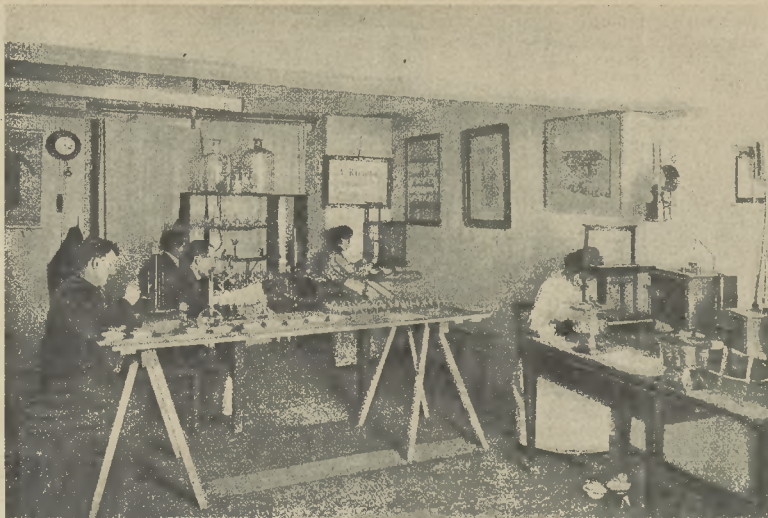

helyen jó példával járt elől. A népiskolák szemléltető fali táblákkal láttattak el.

Minden selyemtermelő országban, s így Magyarországon is csökkent a selyemhernyó tartással foglalkozók száma. Ennek egyik oka a kivándorlás, de főoka a szederfák hiánya. A felügyelőség 51.387 liter szederfamatagot, 77.976.055 drb 2 — 3 éves szederfacsemetét és 1 millió 275.588 drb kültetésre alkalmas szederfát osztott ki. A községek saját faiskolájukból 3.598.706 drb szederfát ültettek ki. Milyen impozáns számok ezek, — és milyen törpe szám ehhez képest az 580.185 darab kobozható szederfa, a melyen összes mostani selyemtermelésünk nyugszik. Most átlag egy termelőre 17 kg. 19 gramm gubótermelés esett, a melyért 29 korona 47 fillér esett.

Ha lesz bőségesen szederfa és nem kell messzire járni a levelekért, akkor ez az átlag nevezetesen emelhető. Tolnamegyében Böcskén Bán János termelő 336 koronát kapott saját termésv gubóért. Az egyéni átlagoknak tehát messze fejleszhető határuk van.

A selyemgombolyítás és fonnás szépen halad. 1906 év végével üzemben volt 7 selyemfonóda és pedig Győr, Komárom, Lugos, Mohács, Pancsova, Tolna és Ujvidéken. Ezen fonódáknak 1 millió 320.000 kg. nyers gubót dolgoztak fel, melyből 140.000 kg. nyers selymet dolgoztak ki. A selyem értéke 5.200.000 korona, s a fonódáknak alkalmazott 1800 munkásné keresete 495.000 korona.

58-ik ábra. Takarmányrépa polarizáló labororium.

1907-ben Törökkanizsán és Békéscsabán fognak épülni újabb fonóházak. Különösen Békéscsaba készül a selyemtermelés egyik gőcpontjává fejlődni. Ott a városi tanács oly dícséretesen mozdítja elő a selyemtermelés ügyét, hogy az évadban ingyen fogatot bocsát a termelők rendelkezésére, a melylyel a városi határ távolabbi részeiből a szederfalombokat haza fuvarozzák.

Selyemtermelésünk fejlődésének örvendhetünk, — de jelentőségre Magyarország csak

akkor fog vergődhetni, ha mindenki, a kit illet, megteszi a magját a fejlődés érdekében. Mindenek fölött arra legyen gondunk, hogy legyen sok-sok szederfánk, mert csak akkor lehet Magyarország igazi selyemország!

Ordódy Lajos.

A takarmányrépa nemesítése.

A takarmányrépa a tél zöld takarmánya. A répában levő víz nagyon jó diététikus hatású és erős hatást gyakorol a tejelválasztásra, a mi a kutyvizról nem mondható. A takarmányrépák nemesítésével főleg Németországban foglalkoznak és pedig két irányban. Az egyik irányzat a minél nagyobb tömegek elérése, a másik a táptartalom és főleg a száraz anyagtartalom növelése. Pl. a Bornes-féle Eckendorfer sok tömeget adott, de a száraz anyagtartalom elégtelen volt. Ennek növelésére törekedtek tehát módszeres tenyésztéssel. A száraz anyagban főleg a cukor növelésére fordítják a gondot, ellenben a fehérnyéket ez ideig még elhanyagolták, úgy okoskodva, hogy a fehérnyéket más alakban kell a takarmányokban megadni.

Hogy a nemesítés céljait elérjék, 1. a kísérleti mezőn tanulmányozzák az alakot és egészséges állapotot. 2. A bő termőképességet külsőjelek után megítélve. 3. Vegyi elemzéssel vizsgálják meg az így kiválasztott répák belső tartalmát.

Maga az eljárás ekként történik:

Gyakorlott munkások az össztermésből kiválogatják azon példányokat, melyek kiválóan alak, szín és levélhajtás

59-ik ábra. Csalánbáló zsákokkal elszigetelt és az idegen himporozástól megóvott anyarépa növények.

Külön árnyékok mindennemű gazdasági gépekről!

ELSŐ MAGYAR GAZDASÁGI GÉPGYÁR BUDAPEST

RÉSZVÉNY TÁRSULAT

Legtökéletesebb rendszerű **GOZSCÉPLŐKÉSZLETEK,**

amelyek **mentőn MAGÁNJÁRÓK (tíri mozdonyok),** vontatási és szántási célzókra (a mozdony után akasztott egy ötlet fogó ekével).

UJ!

Kizárólagos gyártása a Welger-féle szabadalmazott **teljesen önműködően** költöző szalmaprés-elevatoroknak.

UJ!

tás tekintetében az igényeknek megfelelően. A tenyésztel vezetője ezt a munkát felülbírája.

Ezután megbírálják a termékeképességet, akként, hogy e célra kijelölt parcellákon a terméseket egyenként megmárazsálják. Az összes termésből kiselektálnál répak lesznek az anyarépak, melyeket rakványok-vagy szinkben tétre eltesznek. Január hóban kezdődik a laboratórium munkája. Az alak és külső jelek után még egyszer átválogatják a készletet, aztán fokással tisztogatják a gyököket és tisztára mossák. Ezután megállapítják a *fajsúlyt* minden egyes répánál. Az átlagos fajsúlyt a minimális súlynak veszik. Az azonos aluliakat a tenyésztésből kizárik.

A fajsúly-meghatározással kiválasztott répkából furással gyökérseketeket vesznek ki a vegyi meghatározás céljaira.

A kifurás mindenkor meghatározott helyen történik, mert a cukor változóan van eloszolva a répában. A kifurát répatészt gőm celesztel kivonják és melegevített mossák ki; megszűrik és polarizálják. — ábránkon bemutatunk egy ilyen polarizáló (cukortartalmat meghatározó) laboratóriumot. A répatúrát egy másik része a száraz anyagtartalom megállapítására szolgál. A püffelbach Kirsche répatenyésztő úgy van berendezve, hogy egyidejűleg 2500 ilyen vizsgálatot végezhet. A furat utolsó része az összes nitrogén salétrom-nitrogén vagy sórtartalom meghatározására szolgál, a szerint a mint a tenyésztő egyik vagy másik tulajdonság fejlesztését részesíti előnyben.

A laboratórium munkája tehát elég körülmenyes és a selectionálás ezen módja elég költséges.

Miután az összes eredmények táblázatosan feldolgozva lettek, az eredmények szerint lesznek kiválogatva az elite-répak, a többiek pedig a tenyésztéssel kizárva. Az egyforma tulajdonságokkal bíró anyarépakat egy csoportba teszik, — egymás mellé ültetik és hogy a más csoportbeliekét elkülönítve legyenek, csalán-háló szövetekkel kerlelt leborítják, megátolva ekként azt, hogy rovarok vagy szello nem kivanatos himpirt juttassanak az elite-répak virágzatára. (Lásd 59-ik ábrát.)

A termésből kell a gyakorlott szemnek most már kikeresni azokat a példányokat, a melyek a keresett czélnak megfelelnek; ki kell keresni a legsikerültebb parcellákat és ezekből aztán selectionálni.

Fáradhatlan munka, éles szem és kitartó türellemmel kell fölfigyerveznie lenni annak, a ki jó répatenyésztő akar lenni. Még arra is kell tekinteni, hogy a mai munkaviszonyok mellett a kiserdesés minél olcsóbb legyen, tehát hogy könnyű szerrel legyen kiserdeshető és tisztogatható.

A cukorrépamag tenyésztésével elért nagy sikereket, melyek eredménye a magas cukortartalom, a takarmányrépa-tenyésztésnél is elérhető, ha a kellő energiával fogják a tenyésztő a praktikus tulajdonságok kifejlesztését egyes selectionálással elérni.

O. L.

A fehér mustár.

A fehér mustár, mint olcsó zöldtakarmányt szolgáltató növény, nagyobb figyelmet érdemel, mint a milyennek mostanában a magyar gazdaközönség részesíti. Külföldön sokkal

nagyobb elterjedtségnek örvend s ha tulajdonságait vizsgáljuk, nem is alaptalanul. Nálunk is érdemes volna ezen igénytelen növénytől többet törődni s vagy a forgóba főveteményképen felvenni, vagy — s ez a tulajdonképeni rendeltetése — csupán, mint közbeszurt veteményt termelni és pedig leginkább tarlóba vetve. Ha főveteményül vetjük, kétszer tehetjük egymásután ugyanazon földbe és pedig az első vetést márczius hónapban, a másodikat júniusban megejtve, a mikor második termése még mindig jókor kerül kasza alá, lévén 6—8 hét az egész tenyészideje, s marad még idő a föld előkészítésére őszi gabona alá. Avagy vethetjük korán tavaszszal s lekerülte után még mindig jókor kerül a földjébe tengeri, csalamádé, juhár vagy rövid tenyészidővel bíró növény. Legelső sorban ajánlható azonban termelésre mint tarlónövény, a mikor őszzel kerül kasza alá s elegendő csapatokat feltételezve, elég jó termést ad. Látjuk tehát, hogy kora tavasztól augusztusig vethető s termelésével korán jutunk zöldtakarmányhoz és késő őszi kiföldhatjuk vele a zöldtakarmányozási periódust, a mely körülmény kivált tehenésztetel bíró gazdaságnak nem csekély fontossággal bír.

Kisebb fagyok iránt nem mondható túlrészenyéknek. Egy ízben volt alkalmam arról meggyőződni, hogy 5 fok hidegre egyáltalán nem reagált s ezen évben sikerült december 10-éig zöldmustárt elteni. Ez természetesen ritka eset, de edzettsége mellett szől s megzafólya azok állítását, kik érzékenyek mondják. Talajban nem épen válogatos. Igaz, hogy jó erőben levő szelid vályogtalajon legjobban diszlik, de azért megfelelő csapatok mellett adhat még tűrhöz termést gyengébb homokos, márgás és lecsapolt tőzeges talajon is. A friss törést is kedveli. Tulndves és túlkötött agyagtalajra azonban egyáltalán nem való. Jó trágyaerőben levő földben természetesen biztosabb termést ad, de ha közvetlen vetése előtt akarjuk talaját trágyával gazdagítani, úgy csak gyorsan oldó trágyafélékkel tehetjük azt, mert rövid tenyészideje alatt nem használhatja ki a lassan s nehezen oldó trágyát.

Hogyha a mustárt nem akarjuk tarlónövényül használni, úgy legezészerűbb trágyás kapás után tenni s utána kalásztot, melynek jó előveteménye. Utóbbi kijelentés lát-szólag nem helyes, mert hiszen tudvalevő dolog, hogy mint repeze-féle, a mustár is talajszaroló növény, de ha első sorban rövid tenyészidővel tekintjük s azon körülményt, hogy gyökereit mélyen érszti a földbe s így tápanyagainak nagy részét elől rétegből kapja, hova a kalászos gyökerei már nem jutnak, elcsúszlik minden agyálly.

Sőt azt fogjuk találni, hogy mélyen lenyúló gyökereivel a talajt lazítja, porhanyóvá teszi, szellőzteti, egyzóval a talaj struktúráját jó állapotba hozza. Jól beárnyékolja a talajt s ezen tulajdonságánál fogva kitűnő gyomirtó növény. Vetik szorva és sorba; veté s széklet kat. holdanként 4—6 kg. Az elvetett mag csak sekélyen könnyű vető vagy tuske boronákkal takarandó be; úgy, hogy könnyű talajon legfeljebb 2 cm., kötöttön 1.5 cm. mélyen kerüljön a föld alá. Nyirkos talajon gyorsan csirázik s 8 napon belül napfényre kerül a kis növényke! Ilyenkor aztán látszólag színet áll be a földfeletti rész növekedésében, mert alkalmasint ezen időszakban bocsátja mé-

lyebbre gyökerét. Ezután szemlátomást fejlődik a mustár s elegendő csapatok mellett nem ritkán a vetés idejétől számítva a 6. héten már kaszálható. Mikor a virágzás kezdetén van, czészerszerű lesz a letakarítás megkezdeni, hogy a javarésze teljes virágjában kerüljön kaszálás alá s az utója el ne vénüljön. Elvénült állapotban ugyancs kóros s akkor az állatok már nem szívesen fogyasztják s a tehének nem is tejelnek oly jól, mint mikor teljes virágjában lesz betakarítva s etetve. A mustár egyébiránt minden állattal etethető, mert tápláló s soha felfuódást nem okoz takarmány, de többnyire csak a szarvasmarhát s első sorban tehéneket szokás vele etetni. Utóbbiaknak magba ment mustárt nem tanácsos adni, mert magja mustárolajt tartalmazván, a tejnek rossz ízt adna. A mustár magjából készül különféle az étkezésre szolgáló mustár és olaj. Magot vető magzükségletünk fedezésére hazilag termelni nem érdemes, mert sekély a holdankénti szükséglet s magkereskedőinkől elég jutányosan szerezhető be.

Rónay Ernő.

A japáni köles rehabilitálása.

E becses lap április 21-i számában Cserháti Sándor tanár ur, az orsz. m. kir. növénytermelési kísérleti állomás vezetője nyílt levelet intéz a szerkesztőséghez, melyben szóvá teszi, hogy kedvezőtlenül nyilatkoztam egy szaklapi felszólalásomban a növénytermelési kísérleti állomásról.

Távol állott tőlem, az állomást gáncsolni, valamint hogy kalapot emelek annak érdekében gazdag vezetőjének jóhiszemű munkálkodása és tisztá szándékai előtt. Amellett nekem mint magkereskedőnek, érdekeltem áll egy kifogástalanul funkcionáló kísérleti állomás beszámolóit figyelemmel kísérni, és magamat azok után tájékozni.

A japáni kölesről szóló jelentés »A Kiserletiügyi közlemények« 1905. július havában jelent meg. Sajnálatomra kellett észlelnem, hogy e jelentés fogytékaimál fogva nem áll-hajja meg a helyét és már a fenemlített új növény érdekében is felszólalhattam volna akkor mindjárt.

Nem szólaltam fel. Türtöttem magamat majd nem két éven át és soha egy szóval sem említtem ama jelentés hibáit; egyrészt, mert sohasem voltam barátja a gánccsokodásnak még akkor sem, ha alapos ok merül is fel erre, másrészt agyonhallgattam a dolgot, a kísérleti növénytermelési állomás érdekében, hogy csorbát ne szenvedjen az állomás tekintélye.

Méltán soha sem került volna napfényre a következő világításban a japán kölesről szóló hivatalos jelentés, hogyha a Rázso tanár ur előadásában és további polémájában oly nagy alpomblal ki nem nyilvánította volna, hogy nem a gazdák kísérletei, hanem egyedül csak a növénytermelési állomás kísérletei hitelesek. De így rá lettem kényszerítve a szakadatlan provokáció által, hogy szándékom ellenére is ráterjek e jelentés kellő megvilágítására; mert dacára, hogy Cserháti Sándor ur |névét| signálta, mint az állomás vezetője a jelentés alá, ezen tisztés név védősége alatt olykép íródott meg az említett jelentés, hogy az a gazdát nemcsak nem tájékoztatja, hanem egyenesen megtévesztheti.

LOKOMOBILOK, GŐZCSÉPLŐGÉPEK, BENZINMOTOROK, ARATGÉPEK, TALAJMIVÉLŐ ESZKÖZÖK, TELJES MALOMBERENDEZÉSEK, STB. STB.

KIVÁNTATRA SZÍVESEN KÜLDÜNK ARJEGYZEKET ÉS KÖLTSÉGVETÉST.

MAGYAR KERESKEDELMI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

A MAGYAR KIR. ÁLLAMVASUTAK GÉPGYÁRÁNAK VEZÉRÜGNÖKSÉGE, BUDAPEST

A „Kísérletügyi Közlemények” 1905. július havában megjelent 2-ik füzeté révén ezen állításomat bebizonyítani kívánom, a legszigorubb tárgyilagossággal pontokba foglalva a nevezett jelentés ellenmondásait:

1. Felírásokat a 185. oldalon ezek olvashatók: *„Termelési kísérlet japáni köles és Pearl Millettel. Itt tehát minden kétséget kizáró módon azt látjuk, hogy két különböző terményről lesz szó. Ezzel homlokegyenest ellenmondólag a felírást követő bevezető sorokban ezeket olvassuk:*

2. Ezen növény a különböző árjegyzékekben más-más név alatt szerepel, mely azonban igen gyakran *egy és ugyanaz*. Hazai árjegyzékekben „japáni köles” majd „gyöngyköles”, a külföldiekben pedig „Panicillaria spicatae”, „Pearl Millet” vagy „Panicum crus-galli majore” néven találhatók.

A jelentés megszerkesztője tehát a két különböző terményből már is egyet csinált.

Pedig há! általánosan tudva van, hogy: 3-szor. A „gyöngyköles” angolul „Pearl Millet”, botanikailag néven Panicillaria spicata más, külön növény és a „japáni köles” botanikailag néven Panicum crus galli majore bebizonyított módon szintén más külön növény.

4-szer. A jelentés folyamában elismertetik, hogy a japáni köles a „gyöngykölest” növekedésben jóval elhagyta.

Itt tehát halomra dönti a jelentés az előbbi állítást, mely szerint a gyöngyköles és a japáni köles egy és ugyanazon növény volna.

5-ször. A jelentés megerősíti, hogy a japáni köles termése nagyobb volt, mint a „Pearl Millet” gyöngykölesé. Tehát ismét ellenmond annak az előbbi állításának, hogy e két növény egy és ugyanaz.

6-szor. A jelentés azt mondja tovább: *„A Pearl Millet magjával 5 helyen végeztet az állomás kísérletet: a m.-ovári akadémia és a 4 gazdasági tanintézet kísérleti terén. A magyar-ovári gazdasági akadémia kísérleti terének jutott tovább a japáni köles néven vásárolt mag is.*

Ebből azt látjuk, hogy a Panicillariát 5 helyen vették el kísérletképen, a japáni kölest pedig egy helyen: Magyar-Ováron. Itt tehát szintén distingvál a jelentés a Pearl Millet és a japáni köles között.

Am az ugynevezett „összefoglalás” harmadszor mond ellent önmagának a jelentés, mert úgy a megdönti a két növény különválasztását és újra egygyé gyurja össze a két különböző növényt, mondván:

7-szer. A különböző név alatt hárított óriás takarmányköles vagy a kakasláb-kölesnek (japáni köles, Panicum crus-galli) vagy pedig a Panicillaria spicata gyöngyköles-varietásnak felel meg. Gyöngynövény, melynek természetével foglalkozni nem érdemes.

Hogy azonban teljesen lehetetlenül tegye a jelentés a tájékoztatást, az említett „összefoglalás”-ban még egyszer (már néhez összehámozni hányadszor) ráczáfol magára a jelentés. A legvégső sorban ugyanis azt mondja:

8-szor. Ezen két növény természetével tehát nem érdemes foglalkozni.

Balázs és Hensch kimutatása szerint az itt felsorolt fontosabb honos takarmánynövények a következő zöldségtakarmány hozamokat nyújtják hektáronként:

Lucerna	160—400 métermázsát
Löhre	120—280 »
Bükköny	150—250 »
Nyulszajuka	80—200 »
Muhar	120—200 »
Kása-köles	100—170 »

A jelentés szerint a japáni-köles 1 ár területen 225 kiló zöldségtakarmányt termelt, egy hektáron tehát 225 métermázsát, és ugyancsak a jelentés ennek dacára azt mondja az „Összefoglalás”-ban, hogy:

A Bőr- és lifilión-fertőtlenítő, természetes és vasmentes

Salvator-forrás

külön sikereket használtak vesébojlandó, a húgyhólyag bántalmaitól és köszvényétől, a csonkrohegységétől, az emésztési és légzési szervek hurlyjától.

Kapható ásványvízkezelésekben vagy a Salutor-lépeztő Salvator-forrás Vállalatnál Budapest, V. Radófrakpart 8.

9-szer. Kevésbébb izletes takarmányt nyújt és semmi esetre sem annyit, hogy a nálunk honos takarmánynövényekkel a versenyt felvehesse.

Hogy lássa Cserhádi tanár ur, mennyire becsülöm részrehajlatlanságát, már most az ő saját jószántára bízom, iflékeztek ő maga ezen jelentés felett, annál is inkább, mert érthetőnek találom, hogy az általam is nagyon tisztelt tanár ur védelmére a kezelése alatt álló növénytermelési kísérleti állomásnak. Itélkeztek ezen jelentés felett, mely — a mint a belőle itt felhozott, tehát el nem vitatható idézetekből kiviláglik. — majdnem minden új bekezdésében önmagát desavouálja és majdnem minden új bekezdésében megdönti azt, amit a megelőző bekezdésben mondott.

Cserhádi tanár ur azt írja nyílt levelében a szerkesztőséghez, hogy: *„Ha egyes gazdák most tapasztalták a japáni kölesrel, annak csak az lehet az egyedüli oka, hogy nem olyan magot kaptak, mint a növénytermelési állomás.”* Legyen szabad ezen meggyanúsítást magamtól a növénytermelési állomás bizonylatával elhárítani.

A többször említett jelentés, legelső oldalán a növénytermelési állomás egész világosan nyugtázza, hogy míg a „Pearl Millet” magja csupasz, hosszukás, sűrűszőrűd szintű és fényes külsőt mutatott, addig a japáni köles magja polyafelelektől fedett volt, mely ugyancsak sűrűszőrűd, az előbbihez hasonló, de nagyságára nézve kisebb magot rejtett magában.

Igy tehát a növénytermelési állomás minden kétséget kizáró hiteltelenség bizonyítja azt is, hogy a gazdák, kik oly elismerőleg nyilatkoztak a japán kölesről, igenis, egy és ugyanazon magot kaptak mint a növénytermelési állomás.

Mauthner Ödön.

Egyelőre be van tehát fejezve.

Rázsó Imre tanár ur egy rá nézve kétségekivil igen kellemetlen irányba terelődött vitát provokált. Ez elől — abszolút igazságom tudatában — semmi okom se volt annak idején kitérni, annál kevésbé, mert nekem a való tényállás felderítése czéljából elegendő volt az események sorrendjére utalnom.

Ha ezeknek az összefüggése annyira kínos Rázsó urnak, hogy most a vita berekesztése indítványozza, hát nekem ugyan teljes-séggel mindegy, mert hiszen azt a czélmot, hogy a gazdaközönség tisztán lásson ebben az odiosus ügyben: legjobb meggyőződéseim szerint sikerült elérni. Ezen már mit sem változtat az, hogy Rázsó tanár ur — tudományos kontósának nagyobb diszére — legutolsó nyilatkozatában is piramidális gorombasággal helyettesíti a komoly tudást.

Ez ellen sincs semmi kifogásom. Sőt ellenkezőleg. A vita ilyen befejezését — melyet szívesen hagytam Rázsó urra — csak teljes meglegedéséssel látom. Sommi körülmények között se teszem meg tehát Rázsó urnak azt

a szíveséget, hogy nyilatkozatára — mely őt megkapóan jellemzi — reflektáljak. Még inkább óvakodom attól, hogy nyilatkozatának szokatlan hangját tomptánom, vagy hogy sajtáságos kifejezéseit homályossá tegyem.

Azt hiszem, hogy tökéleesebb elgételt én nem szerezhetek magamnak, mint ha arra töreksem, hogy a Rázsó ur nyilatkozata által okozott hatás és benyomás értellenül maradjon meg a jólélesi gazdaközönség előtt.

Mauthner Ödön.

KÖNYVISMERTETÉS.

Az amerikai Upton Sinclair „A Posvány” (The jungle) című regényének magyar fordítása jelent meg a könyvpiacra.

A „The jungle” egy előttünk teljesen ismeretlen, fölőtte érdekes világba, az amerikai gyári munkások világába vezet bennünket. Mily különös világ ez! Ez a szabad Amerika? Az igéret földje? Hiszen ezek a munkások, a kik, igaz, óriási bértért dolgoznak — de ezt a bért fel is emésztí a drága élet — valóságos rabszolgák. Ezeket elősködik ugyszólván az egész amerikai társadalom, felőlről kezdve le a munkásig. Hiszen ezekhez képest még boldog teremések voltak az egyptimoi gulaként építő szegény páriák is!

A „The jungle” kétségtelen irányregény, de a fajta legjavából való. Koltói lelki ember írta hatalmas lendülettel, személyes tapasztalatok alapján megkapó vonásokkal, mérhetően ember szerzetekkel.

Ma, a mikor a kivándorlás oly óriási mérvet dönt, ez a regény nemcsak felette aktuális, de egyenesen fontos szükséglet is elégik ki. Ezt el kell olvasni minden intelligens embernek, a ki a népet szereti, a ki vele érintkezésben áll. Hogy megmondhassa jó népünknek: Amerika nem az igéret földje, Amerika a zsarolás, a kiszípolozás, a hamisítás, a rabszolgáság hazája. Azért fordulj vissza, vérem, mert vesztedbe rohansz! Megélhatsz te is kis hazánkban, ha komolyan akarsz dolgozni.

De még abból a szempontból is érdekes ez a regény, mert felnyitotta Európa szeméit a chicagói szelencez-ház pakkolás mysteriumairól. Egész Európa undorral fogadta a leplezéseket és azóta az amerikai szelencez-ház a nem kívánatos import czikkék közé lett sorolva.

A nagyon érdekes, fölőtte megkapó művet Baross Károlyné egy finom lelkületű, de a mellett meglepően erőszakú asszony fordította magyarra, magyarosra, szívesen, őszinte átérzéssel.

A tárgyának megfelelő egyszerű, komolyan nemes kiállítású könyv ára 4 korona 50 fillér, kapható a »Borászati Lapok kiadóhivatalában, Budapest, Üllői-út 25.

Az orsz. iparügyesület évi jelentése. Az országos iparügyesület 65. évről szóló jelentése, melyet az április 14-én megtartott XLI. rendes közgyűlés elé terjesztett, immár megjelent. Mint eddig is, az iparügyesület legutóbbi évi munkásságáról számol el; nevezetesen az iparoktatásról, a kiállítás ügyről s azaz előforduló anomáliák orvoslásáról, az ipartörvényekkel kapcsolatos ügyekről, a munkaadók szervekedéséről, az egyes ipari szakosztályok jelentéséről, az iparágak megvédéséről, az ipartartólistai mozgalomról, a közszállítási ügyek rendezéséről, a munkás-ügyekről, végül a vám- és kereskedelmi szerződésekkel összefüggő kérdések tárgyalásával

Hazai termék!

Hazai termék!

a Mohai ÁGNES-Forrás.

Előrendű természetes szénsavas natron-tartalmú ásványvíz.

Időes gyomorjaj, légszű-ítő-, gyomor- és bélszű-rit, csonlagyalás, resz-és hólyagbántalmak esetében kitűnő eredménnyel használtatik, kellemes borzít. 1/10 literes üvegben 36 fillér. Üres üvegről 3 fillér térül vissza.

Mindenütt kapható. A forráskezelőség,

Főrektor Heller M. és Társa ósászár-és királyudvari szállítónál Budapest: ÉDESKUTY L. Telefon 16-32. Erzsébet-tér 8. Telefon 16-32.

1905. évi forgalom: 25.000 zsák.

FELHÍVJUK a t. cz. gazdaközönség

figyelmét a BUDAPESTI

Gyapju-aukciókra,

melyek minden év folyamán két sorozatban tartatnak meg.

Az aukciózóra felkötött és „Gyapjuárverési vállalat Budapest, Dunaparti terepályaudvar” czimzett gyapjuárverelmények a M. A. T. összes vonatlan tetemes díjkedvezményben, valamint ingyen rak-tározásban részesülnek. Bejelentéseket elő-vezed és mindennemű felvilágosítással szolgál

Gyapjuárverési vállalat

Heller M. és Társa

Budapest, V. ker., Erzsébet-tér 13. sz.

foglalkozik behatóan és az önálló vámtérleltre vonatkozó régi álláspontját ismerte. Az évi jelentés még kegyeletesen emlékezik meg gróf Zichy Jenőről, az egyesület elhunyt nagyrődemű elnökéről és a mult esztendőre vonatkozó személyes ügyeket és statisztikai adatokat sorolja fel. Az egyesületnek 2643 tagja van és pedig 703 alapító és 1940 rendes tag.

E munka összeállítása is Gelléri Mór kir. tanácsos, az orsz. iparegyesület igazgatójának fáradhatatlan működésének eredménye, öppny, mint az egyesület összműködéséből is az oroszláncrészt őt illeti meg.

Aquariumi Tanulmány. Krenedits Ferenc földm. min. fogalmazó egy igen érdekes kis könyvvel küldött be, mely az aquarium kedvelőnek és mindazoknak, a kik a vizek birodalmában végbemenő életképeket tanulmányozzák és mely életképek útján máris sok élettani titok fátyla fellebbent, nagy szolgáltatást tehet. Szerző a mű előszavában jelzi, hogy tanulmányát hirnesebb kutatók alapján írta meg, s így korántsem kívánja azt önálló műnek minősíteni. Bárholnt vette is adatait, annyi bizonyos, hogy nagy szolgálatot tett a magyar szakirodalmunk könyvének közrehozásával, mely nagy léhezgot pótol s utbaigazításokat ad a szobaaquariumok és a nagyobb aquariumok létesítésénél. Mindazon növényeket és állatokat ismerteti, melyek azokban és külön-külön elhelyezendők. Bevezető az olvasót a vízi állatvilág táplálását érdeklő dolgokba, de az állatok betegségeit is tüzetesen ismerteti. A csinosan illusztrált és kiállított művet megvételreigen ajánjuk, mely a »Patria« nyomda könyvkiadó vállalatnál kapható. Ára 3 korona.

Élelmiszerek kezelése, kivitele és értéktése címmel a magyar élelmiszer-szállító r.-t. kiviteli osztályának főnöke Hell Lajos tollából egy érdekes füzet jelent meg, a mely az áru kikészítése, a szedéstől az értékesítésig szükséges utbaigazításokat tartalmazza, ezekkel tájékoztatja a termelőt és ugyancsak ismerteti az értékesítést a fontosabb külföldi fogasztó piacokhoz is. Gazdánkra e füzetecské igen értékes tanulmány és olvasmány, miért is annak beszerzését melegen ajánljuk. Az Élelmiszer-szállító r.-t. Budapest (V., Nagykorona-u. 17. sz.), míg a kézslét tart, az érdekeltektől termelőktől, gazdáknak és kereskedőknek megkeresésre díjmentesen küldi meg e művecskét.

Virágmesék. Jó kislányok számára írta Péterfy Tamás, drappi Klein Béla rajzaival. Színes kötésben ára 1 kor. Kapható minden könyvesboltban, vagy az ár beküldésére portómentesen küldi Péterfy Tamás (Budapest, IX., Köztelek.)

Péterfy tizenkét kedves virágmeséje van a könyvben, mely a közlegő iskolai évszár vizsgák alkalmából kislányok jutalmazására igen alkalmas és hasznos ajándék.

KÉRDÉSEK ÉS FELELETEK.

Kérdés. Melyik gazdasági kettős könyvviteli mű megvételre a legajánlatosabb?

Egy jó gazdasági kettős könyvviteli művet keresek. Melyik magyar mű volna legajánlatosabb a kevesek közül. Zachar Gyula mezőgazdasági kettős könyvviteli műve mint ilyen megállja helyét, mikor jelent meg? B.

Kérdés. Nyelvelőgatók leszkotatása a lovaknál. Egy lovanak az a csunya szokása, hogy a nyelvét lögátja. Hogyan lehet erről leszkotatni? Z. B.

Kérdés. Borjúk tevésedése ellen mit kell tenni?

Tömérdek levén a marhám, a borjúk meglehetősen szűk és sötét helyre kerültek. Ez lehet oka annak, hogy megtevésedtek. Miként vehetek véget a legokszzerűbb módon e bajnak? J. V.

Kérdés. Miféle betegségben szenvednek tyúkajam?

Tyúkajam testét apró, gombostűfej nagyságu fekete állatkák lepték el s ezáltal nemcsak sulyukból veszítetek, de már nem is igen tojnak. Egy néhány már elhullott. Hogyan védekezhetem e betegség továbbterjedése ellen s hogyan lehet azt megszüntetni? G. K.

Felelet. »A yohimbinn nönümü állatoknak« című kérdésre.

A yohimbinnre vonatkozó irodalom ma már igen nagy, felelet alakjában egy pár sorban nehéz mindent elmondani róla. Részletesen magam írtam róla először a »Mezőgazdák« mult évi gyűlési számában. A szerrel magam is kísérletet tettem egy nagyobb uradalomban, a hol az úszók folyton vissza üzeledtek és nem fogamoztak. Az eredmény megfelelő volt ott, ahol az ivar szervekben nem volt kronikus bántalom. Mások is alkalmazták teheneknél is és a szalakapok egybehangzó kijelentései szerint eredményes. Krolop Hugo a Köztelek az évi 23-ik számában is beszámoló ily kísérletéről és a yohimbinn használatát ajánlja. A yohimbinnnek semminemű káros utóhatása a szervezetben nincs. Adható bór alá fekszenve, szájon át, 0.1—0.3 grammos tablettára 3—5 drb naponta. Az állatok részére gyártott (börkeleinnal denaturált yohimbim hydrochloricum Spiegel ad usum veterinariam) 100 drb egyenként 0.10 grammot tartalmazó tablettára 2 korona, Szenthe Lajos gyógyszerésznél, Budapest, 10 csomag megrendelésekor, 10 tablettára 1 kor. 50 fillér. Kapható azonkívül a Török-féle gyógyszerárban (Budapest, VI., Király-utca 14.) és a Mezőgazdák Szövetkezeténél. Dr. K.-c.

Felelet. Borjúk fölnevelése lefőlözött tejtel és keményítővel.

E télen összes borjaimat lefőlözött tejjel és burgonyakeményítővel neveltem föl. Ép oly szépen fejlődnek, mintha az anyatejet egészen kapták volna meg. Az első 8 napon a borjú csak anyatejet kapott és pedig reggel, délben és este egy-egy liter. A második 8 napon reggel 1½ liter anyatejet, délben és este keményítővel ellátott lefőlözött tejből 1½—1½ liter. Minden liter lefőlözött teje 20 gramm keményítő jött. A harmadik héten reggel, délben és este 2—2 liter lefőlözött tejet, literenként 40 gr. keményítővel, 4—4½ liter pedig 3—3 literrel 60 gr. keményítővel literenként. Ehhez lenmaglisztet és darált zabot a mennyit megesszek és a legfinomabb herét. A keményítőt a lefőlözött tej fel adagjában felöttem és a másik feléhez hozzá öntöttem. Az eljárás jó! Várady L.

Felelet. A »Burgonya, mint tehénakarmány tavaszszak« című kérdésre.

Kérdéstevőnk aggodalma alapos. A burgonya gumói tényleg tartalmaznak solanin nevű alkaloidát. Az érett és kifejtett gumó ugyan keveset, de a fejlődő, valamint a csírázásnak induló tekintélyes mennyiségűt. Különösen a csíra és közvetlen a csíra alatti szö-

vetekben halmozódik fel e veszedelmes mérég. Ha tehát a csírázó burgonyát fel akarjuk takarmányozni, feltétlen szedessük le a csírákat és metszessük ki a rügyeket is oly mélyen, mint, a hogy az emberi táplálék elkészítés-kor ezt konyháinkon gyakoroljuk.

Másrészt a jelen esetben számlolni kell ama körülményrel is, hogy a burgonyaeletés, ha az nagy mennyiségben takarmányoztatik fel, sokszor emésztési zavarokat idéz elő, a tejet higga, kellemetlen ízűvé s nehezen köpülhetővé teszi. Mindazáltal a burgonya etethető tejelő-állatokkal, — de a következők óvintézkedések szemelött tartásával:

a) Egy-egy téhen 10—15 kg. burgonyánál többet ne kapjon.

b) A burgonyaeletés 6—8 napos átmenettel kezdessék meg.

c) A möckerni kísérleti állomás tapasztalatai szerint egyes takarmányok a burgonya káros hatását hathatósan mérséklék, míg mások azt növelik és hasmenéstidéznek elő. (Főleg a vizenyös gyári hulladékok és a repcepogácsa; ez utóbbit tehát a régi tápszabványból kihalgyandó!)

Sch. J.

Felelet. Gyepeltesítés című kérdésre. A jelzett viszonyok között a következő fükeverék elvetését ajánlom:

Taraczkos tippán	2 6 kg.
Mezet komcsin	2 4
Sárga zabfü	1 2
Réti perje	3 2
Angol perje	4 2
Vörös löhere	1 6
Féher löhere	1 6

Összesen: 16 8 kg. kat. hol-

dankint.

A keverékhez szükséges magvakat a területnek megfelelő mennyiségben külön-külön hossza meg a magkereskedőtől, s otthon személyesen keverje azokat jól össze.

Az is ajánlom, hogy a talajmunka előtt 5 kg. szuperfoszfátot és 2 5 kg. 40 százalékos káltrágyát hintessen el 100 négyzetméterenként s csak azután vessse el a fükeveréket. Kikelés után pedig 1 kg. chilisáletromot adjon 100 négyzetméterenként, a mit megismétel 3—4 hét mulattan. Még jobb, ha a második salétromadagolást közvetlen a fü lekasálása után végezteti, arra azonban ügyeljen, hogy a chilisáletrom elhintése mindég harmat felszáradása után hajtassék végre. A chilisáletromot minden esztendőben alkalmazhatja. Ily módon legkönynyebben elérheti azt, hogy gyepje állandóan, vagy legalább is hosszú ideig zölden maradjon. Legány Ödön.

HIREK.

Időjárás Jásznagykunszolnokmegyében. — A mezőgazdaságra kedvezőtlen esős, időközi derüléssel és erős éjjeli fagyokkal váltakozó időjárás nem akar megváltozni, alig van közben egy-két nap eső nélküli idő, utána ismét napokig tartó borult esős idő van. Nem lehet szántás-, vetéssel haladni. A külső munkálat, szántás és vetés napokig szünetel, pedig mára tengernek is földben kellene lenni. Ily időjárás mellett nagyobb gazdaságokban a tengeri vetése aligha lesz még a jövő héten is bevégezhető. Lapályosabb földeken a talaj nedvessége miatt sok föld kalászosokkal bevethető nem volt. Ugy látszik, ezek tengerre

Milyen takarmányrépamagot használjunk?

Linhart György tanár ur a m. kir. növényélet és kertani állomás vezetője írja:

„Az impregnált répamag már hosszú idő óta jó hímnének örend, főleg azért, hogy gyorsan és egyenletesen kel ki. A gyors kikelés következtében a fiatal répaövényök gyorsabban és erőteljesebben fejlődnek. Ez oly elvitathatlan tény, a melyet leteadnani nem lehet.“

Ezen tények világosan rámutatnak arra, hogy csakis **selektált répából származó impregnált répamagot vessünk!**

Annál is inkább, mert az összehasonlító kísérletek is beigazolták, hogy az **impregnált** magból nyert répák **sokkal tovább és jobban tartják** magukat, mint a nem impregnált magból.

MAUTHNER ÖDÖN, cs. és kir. udvari magkereskedése.

KERPELY KÁLMÁN gazdasági akadémiai tanár ur szava:

„Ugy tapasztaltam, hogy az impregnált mag gyorsabban fejlődik, erőteljesebben csírázik, korábban kell ki a földből, mint a nem impregnált mag.“

sem lesznek a folytonos esős időjárás miatt bevethek. Valószínűleg így mint a luczernek, a buzák is boronálattal maradnak. A kifagyott buzák nem javulnak, sőt a nyulak pusztulnak, kivált a tarlóba vetettek. Ezeket férgek is pusztítják. Sok buvavetés vár még a kiszántásra és tengeivel bevetésére. Egy hét óta vult két eső nélküli nap, ma is borult esős az idő. Tengeri alá szántás rossz, a talaj túlmedvsége miatt. A legelő jószágot sem lehet kihajtani, u. m. sertést, birkát, mert a már megindult növényzetet legelés helyett a sárba tiporják. — Méhek a rossz idő miatt éhen pusztulnak, meg az időjárás is tönkre teszi őket.

25. IV. 1907.

N.

A gazdasági tudósítók. Ismeretes dolog, hogy a vetés állásáról, a mezőgazdasági állapotról és a várható terménymennyiségről a földművelésügyi minisztert nagybörbész független, gazdasági ismeretekkel bíró és a gazdálkodást gyakorlatilag űző szakfelelős, a gazdasági tudósítók informálják. A gazdasági tudósítók száma megháromszorozódott. 1895-ben 794-en végeztek ilyen saktudósításokat, 1907. év elején száruk 2028 volt, de a földművelésügyi miniszter eltölte, hogy a mezőgazdaság e nobile officiumával még sokakat megbíz, mert az a kitűzött szándéka, hogy minden gazdasági művelés alatt álló 10.000 kat. hold területnek legalább egy gazdasági tudósítója legyen. A gazdasági tudósítók fontos részei annak a szervezetnek, a mely az ország gazdasági ügyeit ellátni és a fejlődés útján előre vinni törekszik. Őnzelen és buzgó mikódésért hazánk mezőgazdasági helyzetének megismerésében számított. Ezért a szives munkásságát a földművelésügyi miniszter a gazdasági tudósítókhoz köszönetét nyilvánította, illetve elismerő oklevelet küldött.

Az aradvérmegei Gazdasági Egyesület e hó 21-én tartotta 43-ik rendes évi közgyűlést gróf Zselenski Róbert emlékeletére, s a közgyűléssel kapcsolatosan történt meg annak az emléktáblának a leleplezése is, a melyet az egyesület 1904-ben elhunyt igazgató-elnökének, Vásárhelyi Lászlónak a tiszteletére az egyesületi székházhoz helyeztet el. A földművelésügyi miniszter képviselőjében megjelent Kazy József miniszteri tanácsos, gróf Karolyi Gyula főispán vezetése mellett pedig a megye közönsége, hogy a Vásárhelyi László emlékére készült emléktábla átvétele végül testületileg az egyesület székháza elé vonuljon. Itt mintegy 1000 főnyi közönség és az elhunyt, jelenlévő igazgató-elnök családtagjainak jelenlétében Dálnoki Nagy Lajos alispán remek emlékbeszédében méltatta Vásárhelyi Lászlónak a vármegye közéletében évek hosszú során át kifejtett tevékenysége révén szerzett elévülhetetlen érdemeit, s különösen a gazdasági egyesület újjáalkotása érdekében tett őnzelen szolgálatait. Azután a közönség visszavonult a vármegyeházára. Gróf Zselenski Róbert elnöki megnyitói beszédében kiterjeszkedett a gazdaközönséget legközelebbre érdeklő, aktuális mezőgazdasági kérdésekre, kifejtve nézetét arra nézve, hogy mik volnának a közgazdasági téren a legsürgősebb tennivalók a gazdák érdekében. Az elnöki megnyitót után Keller Iván ügyvezető titkár az igazgató-választmány jelentését terjesztette elő főbb vonásokban az egyesület múlt évi működéséről, a mely az egyesületi évkönyvben egész terjedelmében benne foglaltatik és az egyesület vagyoni helyzetéről tett jelentést. A közgyűlés a számvizsgáló-bizottság jelentése alapján a szokásos felmentvényt megadta. Kemény Szilárd titkár a tagok létszámában a múlt év folyamán történt változásokat és az egyesület folyó évi költségelirányzatát terjesztette elő. Az időközben megüresedett négy igazgatói választmányi tagsági helyet a közgyűlés az elnökség javaslata folytán Vajda Zsigmond, Gajtárház Mihály, Grammling Alajos és ifj. Kopony Kálmán egyesületi tagokkal töltötte be. Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület igazgató választmányába pedig az egyesület képviselőjében Vásárhelyi József, Kintz János és Keller Iván lettek küldve. Ezután következett az egyesület kiszgázta tagjai részére rendezett tárgysorsjáték. Ki lett sorsolva 123 tárgy, többek között egy drb

fiatal magyar úszó, 3 törzstenyűz-sértés, 1 drb kukorica-morszó, 1 drb szeszkavágó, 1 drb eke, 1 drb repávágó, továbbá gabonaszakók, löpökérek és egyéb kisebb gazdasági eszközök, összesen mintegy 1300 korona értékben.

A szalvona gazdasági egyesület XLVIII. közgyűlést Eszéken, május hó 16-án d. e. 9 órakor tartja meg az egyesület Anna-utcai épületének dísztermében.

Az erdélyi gazdasági egyesület szervezkedése. Az Erdélyi Gazdasági Egyesület legutóbb tartott közgyűlésén Bánffy Miklós gróf indítványt adott be, mely szerint az egyesület létesítésén oly alkalmas intézményt, mely az egész erdélyi gazdaságadalmat egy szoros szolidaritás szövetségévé tömörítse. A közgyűlés az indítványt az egyesület választmányához utalta, a mely most állapítja meg a szövetség létrejöttének módjait. Ideje is már, hogy a gazdák tömörüljenek! Nagy örömmelünk szolgál, hogy a mozgalom az E. G. E.-ből indult ki. Bárcsak a Királynagyon innen is hasonló akciók indítandók meg!

Szövetkezeti mozgalom Györmegyeiben. — Györmegyeiben nagyarányú mozgalom indult meg szövetkezetek és gazdakörök alakítása tárgyában. A mozgalomnak erős lökést adott, hogy Lippay Géza főispán legutóbb körlevelet adott ki, a melyben szövetkezetek és gazdakörök alakítására hívja fel a néppel közvetlen érintkezést tartó tisztviselőket.

A csanádmegei aratóép-szövetkezet. E napokban érkezik Makóra 120 darab aratógép, melyeket a csanádmegei nagybirtokosok rendeltek meg a teljesíthetetlen mezőgazdasági bérkövetelések miatt előállított munkáshányi pótlására. A csanádmegei nagybirtokosok közül 38-an mintegy 50.000 holdnyi érdekléssel aratógép-szövetkezetet alkottak, mert a munkások bérköveteléseit saját érdekeiket fenyegette. A szövetkezet tagjai egyelőre öt gazdasági év tartamára egyesültek és kis holdanként 40 fillért fizetnek az arató-gépek árának törlesztésére. Ha a viszonyok öt év múlva is ilyenek lesznek, úgy az egyesület továbbra is fenmarad, de ha javulnak az állapotok, eszövetkezet feloszlik. A 120 darab gépet Makó, Mezőhegyes, Battonya, Mezőkovácsháza, Nagy, Királyhegyes községek között osztják meg, ahol a munkáshány a legerősebben fenyeget.

Az aratás és a katonaság. A honvédelmi miniszter — mint lapunknak írják — leiratban értesítette a Sárosmegei Gazdasági Egyesületet, hogy kérelmet, miszerint a tényleges szolgálatban álló katonák az esetleges arató-sztrájk esetén abahagyott arató munkák végzésére kirendeltessenek, nem teljesítheti, valamint nem teljesítheti az egyesületnek azt a kérelmét sem, hogy arató-sztrájk esetén a sztrájk vidékén illetékes tartalékos katonák tényleges szolgálatra behívassanak és aratásra kivezényeltesse.

A kender- és lentermelés föllendítése. A kender- és len termelésnek fokozottabb fölkarolása érdekében a földművelésügyi miniszter, minisztersége első idejében gondoskodott arról, hogy erre a célra a beruházási törvénybe jelentékenyebb összeg vetessék föl. Most újban körendeletet intézett a gazdasági intézetekhez, amelyben arra szöszintti őket, hogy a len- és kender-termelésre irányuló akciókat minél szélesebb körben ismerlessék és hassanak oda, hogy a rendszeres áztatás lehetővé tételével végett az érdekel községek az elhatározó lépést megtegyék. Egyben kijelenti a miniszter, hogy amennyiben a kendertermelés és megfelelő áztatás lehetővé tételével, illetve előmozdítása érdekében egyes intézkedéseket is szükségesnek találja az egyesület, erre vonatkozó javaslatát szívesen látja, s kijelenti, hogy ha az egyesület az ügy érdekében szükséges fölvilágosítások megadása, vagy kérdő lépése megállapításához szakközeg közreműködését óhajtja, a miniszter ebben az irányban is szívesen intézkedik.

A pécsi kiállítás. Pécsről jelentik: Pécs törvényhatóság bizottsága Erreth János főispán elnöklésével tartott közgyűlésen elhatározta, hogy a kiállítás május 15-én megnyitja. A megnyitásra a város küldöttségével, esetleg fölirat-után hívja meg Frigyes király

herceget és Izabella királyi hercegnőt, a kiállítás védőit és a kormány tagjait.

A földművelésügyi miniszter a madárvédelem ügyében. Közudomásu, hogy a különböző rovarok mezőgazdasági terményeinkben évenként mily óriási nagy károkat okoznak, sok esetben a gazda egész évi fáradságának eredményét teszik tönkre. A rovarkárkor korlátozásának egyik eszköze a madárvédelem, a melynek érdekében a földművelésügyi miniszter leiratot intézett a törvényhatóságokhoz, felhívta figyelmüket arra, hogy a madárvédelemről szóló törvény rendelkezéseit betartsák és a mellett társadalmi téren is hassanak oda, hogy a hasznos madarak szaporodása előmozdíttassék.

Gépbemutatók. A Magyar Szőlőgazdák Egyesülete a munkabérek aránytalanul nagy emelkedésére és a munkáshányra való tekintettel elhatározta, hogy a szőlőgazdákkal megismerteti azokat a fogatos szőlőmívelő és permatózó gépeket, a melyeket a külföldön már évek óta sikeresen használnak. Ezeket a gépeket minap a kőbányai állami szőlőtelepen mutatta be, most újban pedig elhatározta, hogy a gépekből bemutatókat rendez az ország különböző borvidékén is.

A mezőgazdasági szeszgyárosok és a kiegyezés. A Magyar Mezőgazdasági Szeszgyárosok Országos Szövetsége minap Karátsonyi Jenő gróf elnöklésével igazgatósági választmányi ülést tartott, melynek egyik tárgya fogyasztási adóinknak Ausztriától való függetlenítése volt. A mezőgazdasági szeszgyárosok melegen üdvözölték a kormányt, a kiegyezési tárgyalások során fogyasztási adókat önállósítása mellett tanúsított energikus magatartását s hangoztatták, hogy tekintet nélkül arra, vajjon az 1907. év végén tul a vámközösséget szerződés vagy reciprocitás alapján fogják fontantani, a fogyasztási adóvonal 1907. év végével föltiltlenül fölállítandó, mert a fogyasztási adócsökkentést gyártó hazai iparágak, így első sorban a magyar mezőgazdasági szeszipar léteerdeke ezt egyenesen megkívánja. A fogyasztási adóvonal fölállítása az 1867. évi XII. törvényzikk 63. és 68. szakaszai értelmében az ez év végével lejáró 1899. évi XXX. törvényzikk megszűntése után nincs semmi jogi akadályja. A fogyasztási adóvonal teszi lehetővé, hogy az olcsó osztrák szeszkontingens hazai szeszkontingensünk rovására ne terjeszkedjék piacunkon s a hazai szeszfogyasztás teljesen a hazai szesztermelés részére biztosíttassék. Az ülésen a szövetség ügyvezető igazgatójává megválasztották b. Malcomcs Bélát.

A pestmegei moesarak lecsapolása. A Budapest alatt majdnem Kalocsáig terjedő moesarak vidék lakossága Wagner Géza dr. emlékelet alatt népes értekezletet tartott a Belvárosi Takarékpénztár dísztermében s azt a határozatot hozta, hogy a lecsapolás eszközei végett társulattal alakulnak s a csatorna munkálatát mielőbb megkezdik. A fővárosra nézve annyiban nagyjelentőségű ezen csatorna terve, mert elvezeti a főváros szennyvizét s öntözésre használja azt fel. Így a terv megvalósulása nemcsak a közegészség szempontjából kívánatos, hanem azért is, mert Budapest közelében majdnem kétszáz ezer magyar hold földet tesz intenzívebb gazdálkodásra alkalmassá, miáltal a fővárosnak már-már elviselhetetlen élelmezése nagymértékben olcsóbbá lesz vagy lehetne.

Amerikai mezőgazdasági munkabérek. Egri István, az ugocsmegyei tisztántuljárás gazdasági tudósítója, hosszabb időt töltött Amerikában Texasban és az ottani mezőgazdasági állapotokat tanulmányozta. Tapasztalatairól hosszabb jelentést szerkesztett, a melyet a földművelésügyi miniszternek megküldött. Jelentésében az amerikai mezőgazdasági munkabérekéről több figyelemreméltó dolgot mond. Amerikában igen kevés a mezei munkás. Ennek oka egyrészt az extenzív mezőgazdálkodás; még inkább az, hogy az amerikai farmer a legtöbb munkát gépekkel végezteti, a melyek jók és olcsók. A mezőgazdasági munkás átlagos napszámára egy dollár, a mely az amerikai pénzvisszonyok közt kevésnek mondható és mégis az amerikai farmert olgyannira nyomja, hogy munkást farmján lehetőleg nem alkalmaz. De nem is igen kap, mert a kívándorlók

még a mezőgazdasági államokból valók is, a bányák, gyárak felé özönlenek, melyeknek szokatlan, súlyos és kiszámányóló üzemből tönkre mennek. Egri jelentéséből megdöbbentően tárul elő az amerikai kivándorlás veszedelme. A mezőgazdasági munkás biztos nyomornak néz elébe, a jobb keresetű bányá- és gyári munkások nagy része pedig idő előtt elpusztul.

Amerikai termésjelentés. Washingtonból táviratozzák: Őszi buza átlaga 1907. április 1-én 89-9 százaléka, a múlt évi 89-1 százalékkal szemben. Őszi rozs átlaga 92 százaléka, a múlt évi 90-9 százalékkal szemben. A new-yorki főzsde statisztikai összeállítások szerint a buza termését 493.974.000 bushelre becsüli, a múlt évi 503.457.000 bushellal szemben.

Kültetés. Az Országos Iparigyesület, amely a hazai gyártételeket figyelemmel kíséri, folyó hó 14-én ünnepség keretében adta át a magyar gazdaközönség előtt kitünően ismert budapesti Nagel Adolf hazai zsák- és ponyva-nagykereskedő és kolonczó-intézet tulajdonosnak, kévkötől- és löpökrocz-gyárosnak a nagy ezüst díszermét. E méltóság már a hatodik a czég fennállása óta. A czég feje Nagel Adolf és fia Marcell harminczöt év óta példátlan szorgalommal, lelkiismeretességgel és odaadással tették szakmájukat nagygyű és ismertté. A szerény keretek között mozgó vállalat czeitadatosan, egészségesen fejlődött ma már oda, hogy 22 motoros üzemet tart fenn és ezekbeiben az összes szakmabeli mezőgazdasági eszközöket tartja. Oriási és kitünően berendezett raktárai és szakismerete révén a legjobbat nyújthatja a nagy forgalomra törekvő olcsóság mellett. Minden fajta zsák, ponyva, kőtélár, kévkötél, löpökrocz, csomagolóvásson új és egyszer használt állapotban raktáron van. Nagel Adolf a zsákonnyavakölcsönzés eszméjének megalapítója Európában. E révén is közel 3000 uradalom és nagygazda tartja fenn vele összeköttetését.

Kerítések készítettésénél nem lehet nélkülözni *Haidekker Sándor* kerítés-árjegyzékét. Csalószűrő csoportosításban feloldi ez a kerítések mindenféle fajtát. A Haidekker világ-szabadalmát képező *Hungária*-kerítésfontat ma már valóságos fogalom. Olcsósága, szélszerűsége és könnyű kezelésénél fogva gazdasági életünkben nélkülözhetetlen kezd lenni. Díszes kerítések gyártása terén is ez a gyár egész

modern és képes magas igények kielégítésére is. A Budapest, Üllői-út 48-45. sz. alatti központi gyári iroda árjegyzékét kívánságra bérmentesen megküldi.

APRÓK.

Veréb. E tolakodó kis szárnyasról esett szó az ezelőtti nyegedik számban, a tekintettel, hogy káros-e, vagy valójában hasznos-e a gazdaságban ez az állat.

Bizony nehéz azt megállapítani, ha mindég érdekellemmel kísérjük is tevékenységének, cselekvésének minőségét. Nehéz pedig azért, mert sok kárt látunk ugyan utána, de néha hasznót is. Amikor kárunk van: bizony rúpuskázunk; amikor javunkra van: hát akkor eltűrik; sőt dicsérik is, de ezt bizony elbírja, mert ritkán eshetik meg és mégis elbizá magát, mert feltétlenül tolakodik.

A kérdés eldöntésénél mindennek előtt szükséges tudni azt: melyik, illetve milyen veréb-ről van szó.

Erre felé két verebet ismerünk. Egyiket nevezik házi verébknek, a másikat kertü verébknek.

A házi veréb nősténye pacsirta vagy fülemile színű, ezeknél valamivel kisebb; a hímje kevély tartású, rozsdabarna fejjel s álla alatt fekete tollazattal, hát- és szárnytollazata is barna, hasatollazata pedig porszín feltölti.

A kertü veréb a házi verébnél sokkal kisebb, hímje és nősténye egyformán rozsdabarna fejöltözetű, a nyakán körül fehér sávval.

Amaz a házkörül, estrókban, avas szakmákazlakban, fészekfészkekben, nádas háztetők alatt szeret fészkelni, tartózkodni; de a golyásfészkek védelmét se veti meg, sőt falakomi lyukakban is otthont alapít.

A kertü veréb a kertek lakója, a gyümölcsfák vizsgálótója s rovarjai pusztítója. Így kunyhók tejeje, cserze alja, amelyek náddal, gyékényvel vannak fedve s gerince venyigével megrakva az otthonuk.

Ezek őszszel s tavasszal csoportokban lepik el a gyümölcsfákat s a gondos megfigyelő örömmel látja, hogy a levél és gyümölcs és bimbók, rügyek körülletél mily apróra és szorgoskodással kopogtatják körül s aztán a gyomos helyeket mily sokáig tartják megszállva, szedgetve ott valamit, amit mi nem látunk meg, hihetőleg apró gyommagvakat.

A házi veréb javára ezeket a tulajdonságokat nem írhatjuk. Ok ott vannak a sertés és baromfi etetéskor s kivessz a maguk jogsnak képzelt részöket azok élelméből. Kifürodik a buzaszalma-kazlak oldalait, sőt a tengeri görök környékét se hagyják el. Azonban látam őket is seregestül gyomos helyeken keresgélmi — ha talán másutt nem kapnak enni valót. De keresgélnek ok a buzaftöldön is vetés idején holmi féreg után, aztán buzaszem is akad a szájukba. Ott vannak ok a kunyhaküszöbön, de a gyümölcsfák ágai közt keresgélve, vizsgálgatva a féreg és petei után: soh'se látam őket. Ennélfogva ahoz a párthoz tartozom, amely nem tartja a házi verebet elszaporodásuk helyén szembeszökő károk okozása miatt hasznos állatnak, sőt ott vadítandó, pusztítandónak is ítalalom, illetve véleményezem.

Bartha Ferenc.

Amerika gazdasága. Amerikai hivatalos jelentések szerint most készült el egy kimutatás Amerika gazdasági állapotáról. A jelentés első sorban az Egyesült-Államok népességének számával foglalkozik. Amerika népe 1906-ban 93.182.240 lélek volt, egy esztendő alatt 1,367.315 lélekkel szaporodott. A nemzeti vagyon 1904-ben 107.104 milliárd dollár s föbb tételei ezek:

Adó alá eső földterület	55.510.228.057	dollár
Állatállomány	4.073.791.736	»
Mezőgazdasági gépek	844.989.863	»
Vasutak és vasúti felszerelések	11.244.752.000	»
Mezőgazdasági termények	1.899.379.652	»

Amerika államadósága az 1902-ik évben 2.789.990.120 dollár volt, az államadósággal együtt kamata 415.206.558 dollár, egy emberre esik 4-6 dollár. A külkereskedelmi statisztika föbb adatai ezek: 1906. július 1-től 1907. februárig Amerika importja 932.736.826 dollár volt, a kivitel 1.289.240.378 dollár.

Vetőmagvak.

(Mauthner Ödön tudósítása.)

E héten szintén jelentékeny szükséglete mutatkozott a vetőmagvakra. A legutóbbi hét melegebb és csapadékos időjárása nagyban hozzájárult, hogy az első szükséglet fedezésén kívül, igen tetemes utólagos rendelések is érkeztek. Kivétel nélkül meg minden magfélélt vásároltak, de leginkább luczerna, takarmányrépa és fűmagvakat. *Vörös löhere* északi vidékekre még sok lett eladva. *Luczerna* e lefolyt héten a legnagyobb érdeklődés tárgyát képezte. *Vidéken* — úgy látszik — ebbeli készlet már nincs, mert különben nem lehetne okát adni, hogy miért érkezik oly nagy mennyiségűre szűk legnek. Ennek folytán a új gyepkezelő alkalmas és főleg az oly nagyon kedvelt margiszagú és kiállítási pászil-fumagkeverékeknek igen nagy kelendősége volt. *Bukhóngyi* a jelenlegi oleso ára következtében sokat vásároltak nevezetesen oly gazdaságok, a hol kilagyott a löhere. *Muhar* változatlanul szűr.

Fűmagvak. A lefolyt kemény tél sok pászilot megviselt, a melyet most pótolni kell. Ez a tavaly alakított parázintól való északihoz leginkább. Ennek folytán a új gyepkezelő alkalmas és főleg az oly nagyon kedvelt margiszagú és kiállítási pászil-fumagkeverékeknek igen nagy kelendősége volt. *Bukhóngyi* a jelenlegi oleso ára következtében sokat vásároltak nevezetesen oly gazdaságok, a hol kilagyott a löhere. *Muhar* változatlanul szűr.

Jegyzék nyers árúri 100 kilónként Budapestén:

Vörös löhere, elsőrendű	150—155	»
Vöröslöhe, esőverte árú	140—145	»
Luczerna, elsőrendű, világos minőségű	130—140	»
Luczerna, esőverte, barnaszemű	110—120	»
Buzohere	28—30	»
Felchér	90—110	»
Balkher	32—33	»
» háromzott	76—80	»
Muharog	16—17	»
Bukhóngy	14—15	»

Központi Vásárosokba vidékről érkező élelmiszerek heti árjelentése.

(Gutwillig Ármin Budapest, Központi Vásárosokba vidékről érkező élelmiszerek heti árjelentése.)

Budapest, 1907. április 25.

Husfélék: Vidékről érkezett marhahús I. eleje 60—70 K, I-a hátulja 110—130 K, I-a borjúhús bőrből 1—K, I-a hátulja 110—130 K, borjúhús bőrből súlylevonás nélkül 104—114 K, sertésusz szalonnával 116—140 K, sertésusz szalonnával 116—132 K, füstölt hús 120—150 K, szopos malac — K, sült 120—140 K, birkahús 60—80 K, mm-ként.

Vadfélék: vadsertés 70—100 K, őz 160—180 K, Bányarok — korona páronként. Szarvas — K dínvárd — K kg-ként egészben. Nyul darabként — K sült — K fogoly — K fészán — K, szalonka 6—K páronként.

Baromfi öreg lyuk 2.60—2.90 K, fiatal sötét való csirke 3.40—4.00 K, fiatalabb rántani való csirke — K páronként.

Vágott baromfi: I. lud 1.20—1.30 K, II. 1.10—

„AGRARIA”

magyar gépforgalmi részvény-társaság, a szab. osztr.-magy. államvasut-társ. részical mezőgazdasági gépgyárának vezérigynöksége.

! Mezőgazdák különös figyelmébe!
EGYETEMES ACZÉLEKÉK. !

Sajtó a cseclányból
tisztá hámorankból.

Előterheltetlen tégelyaczel-ekelőj.
Pánczóaczel-kormánylovez.
Magasított aczel-ekelőj.
Porvódó kerékek.
Aczel — gerendely.

Csak kitámasztott nyereséggel bíró találgát szállítunk.

! Ekoglyártás terén legelső rangu magyar gyártmány — felülmúlja — még a legnevezetesebb idegen gyártmányokat is. !

Kérjünk árjegyzékét, mivel ez az összes találmányok terjedelmeseen ismerteti és egyáltalán a találmány megmunkálására terjedelmeseen, szakaszról és minden gazdasági értékes felvilágosításokat nyújt és díjmentesen küldetük.

„AGRARIA” Budapest, V., Váci-út 2.

Sürgönczimiz: „AGRARIA” Budapest.

Agraria

Gazdasági gépek

árjegyzékét

Kérje

minden

gazda

az összes

Ékek

vetőgépek

gőzcsaploék

munkák stb.-ről

Levélczimiz: Agraria Budapest, Váci-út 2.

Agraria

—1.20 K, kacsá 1.30 — K, pulyka 1.20—1.30 K kgrként.

Tyúsz: Bácska 68 K, egyhéb magyar 67 — K, erdélyi 66 K lánánként 140 db.

Tejtermékek: Szövetkezeti tea vaj I. 2.30—2.40 K, II. 1.90—2.10 K, főzõvaj 1.70—1.80 K, túró 24—30 fillér kgrként.

Burgonya: rózsá 3.70—4 K, sárga 5—5.50 K félhár 3—3.20 mm.-knt. Spárga 1.60—2.40 kgrálként.

A BUDAPESTI M. KIR. ÁLLAMI VETŐMAGVIZSGÁLÓ ÁLLomás.

Vetőmagvak olomzárólása.

Budapesten, 1907 évi április hó 25-én.

A budapesti m. kir. állami vetőmagvizsgáló állomás az 1906-1907. idényben, azaz 1906. évi július hó 1-től a mai napig az alant megnevezetti magkereskedőknél és termelőknél a következő vetőmagmennyiségeket olomzárta:

Table with columns: Név, Olomzárólató fél, Lakhelye, Lomazára, Lohára, Egyéb, Összesen. Lists various agricultural products and their quantities.

A hazai mezőgazdaságra káros amerikai herélelé magvakát a magvizsgáló állomás nem olomzárta.

Szész.

A változatlan élénk kereslet és jó vételkød folytán a szészárak ismét szilárdan és magasabb árúak zárulnak.

Elkelt finomított szész adóvaja 152—152.50 K, adózatlan 53—53.50 K. Feszít szész adóvaja 150.50 K, adózatlan 51.50 K nagyban azonnali és májusi szállításra.

Denaturált szész szilárd és hordóval együtt kötése 42—42.50 K kelt el.

Mezőgazdasági szészárak részéről kontingens nyersszész 48—48.50 K kelt. el élénk kereslet mellett.

Budapesten a kontingens nyersszész ára 46.50—47 K.

Table showing denaturation prices for various types of grain and feed.

Gazdasági cikkek áruforgalma.

A »Gazdasági Lapok« heti jelentése e hét üzleti forgalmáról.

Budapest, 1907. április hó 25-én.

1. Budapesti jegyzések: 400 kilónként franko. Budapest. Közpártárak, m. kir. államvasutak

Készaru-tözsze 1907. április hó 25-én.

Large table with multiple columns: Faj, 100 kilogramm készpénz ára, 100 kilogramm készpénz ára Budapeston, etc. Lists various commodities and their prices.

Kimutatás a hazai nyílvános áruraktárak és szövetkezeti gabonáraktárak gabona és érlemény forgalmáról és készleteiről.

1907. április 13-16l április 20-ig.

Table showing grain and feed statistics for various regions and organizations.

A) Nyílvános áruraktárak.

Table listing various types of grain and their prices in different locations.

B) Szövetkezeti gabonáraktárak.

Az e lapokban foglalt cikkekért minden utánnyomási jog fenntartva.

Laptulajdonos és felelős szerkesztő: Ordódy Lajos.

Advertisement for UMRATH és TSA Budapest, v. ker., Váci-körút 60. szám. Features images of steam engines and tractors.

Advertisement for Dr. GERBER N. eredeti gépei. Features images of mechanical devices and text describing their uses.

Advertisement for ZSÁK and PONYVA, featuring images of sacks and a horse.

Advertisement for NAGEL ADOLF Budapest, Arany János-utca 10. Features text about various goods and services.

Large advertisement for ST. EGDI-I GŐZEKE-SODRONYKÖTELEK, featuring images of pipes and text about their quality and availability.

Stahel és Lenner

**Trieur- és lemez-
lyukasztó-gyár**
BUDAPEST.

**Ajánljuk trieurjeinket
és osztályozó gépeinket gabona és hüvelyesek
tisztítására és osztályozására.**

**Törekrosták és minden
fajta lemezrosta gőz-
cséplő gépek számára. x x x**

BÁMULATOSAN OLCSÓ KERITÉSEK

SZŐLŐ-
TERMELEK
FIGYELMÉBE

MEZŐ-
GAZDÁK
FIGYELMÉBE

HAIDEKKER SÁNDOR

sodronyszövet-, fonat- és kerítésgyára
Budapest, VIII., Üllői-ut 48/15

Ajánlja kizárólagosan **Hungária sodronyfonatát**, legelő-
szertűbb és legelősebb kerítési anyagot, mely előnyével fogva felülmúl minden
eddig alkalmazott sodronykerítést. A szőlő- és magángazdaságra nézve rendkívül fontos
és világszerte ismertté vált eddig találmány előnyei: **Olcsóság!**
Horganyzott vassodronyból készül. (nem kell befesteni):
körülbelül 5 centiméter lyukbősséggel,
készleletben: 1, 1½ és 2 méter magasságban valamennyi dírtérősséggel.
Sodronyterősség: 1-2 1-4 1-6 1-8 2- 2-2 2-5 2-8 mm
Ár □-méterenkint: **40 50 60 70 80 94 112 132** fillér.
Körülbelül 3x5 centiméter (hosszúknak) lyukbősséggel:
Készleletben: csak 1 méter magasságban.
Sodronyterősség: 1-2 1-4 1-6 1-8 2- 2-2 2-5 2-8 mm.
Ár □-méterenkint: **58 78 88 98 108 128 148 168** fillér.
Csomagolásért, földszért és kezelési költségéért számítatik □-méterenkint 1 fillér, de
egy küldeménynél legalább 50 fillér.
Élőszertűség: A fonat eleget erős fűző lécen, még apró baromfi díhatolását is
megviselje; (a 6 és 8-as méret pedig szarvas, lehas és állatcsapást megengedeli. A fonat
csavart szálú — mint rékony sodronykerítések — a korábbi hosszirányban futnak, mi-
által nagy az ellenálló képesség; a keresztirányú pedig hullámosak, a szálak össze-
csúszása tehát ki van zárva. 1/2 méter és 2/3 m. magas fonat kapható az 1 m. és 1½ m.
magasság közepén való átvágás révén.
Könnyű kezelés: Készül megindára, egyszerűen a földközöz anélkül, egyszerűen horga-
nyzott kettős-szálakkal, a fonat sima és fejes morad. Ez által a fonat bármikor le-
szedhető és más helyen ismét felérősíthető. A fonat összekuszálódása ki van zárva. —
Festősodronyok, csavartok stb. alkalmazása fölösleges. A fonat földet egy-két sor útjára
soronyi alkalmazva, a kerítés felzése szerint megmagszítható. — A horganyzott titkos
sodrony ára méterenkint 6 fillér, 6 cm. tűlközelvéllyel.

Szamos elismeréssel áll rendelkezésre.
Továbbá gyár és szállít: kőbányák gép- és kész sodronyfonatokat;
cseres és erős kiviteli kapukat és ajtókat; valamint nyaraló- és lakóházak körítésé-
re és erős sodronyfonat és kőbányák vasból, fából- és kavicserőzéknek, kosaraknak,
maglár- és lóhereszelepeket, okérozó-szárakokat, szarvasfogókat, szőlőgye-
rosztákat, cséplőgépekre való gabonaszétválogató-hengereket stb.
Árjegyzék ingyen és bérmentve.
Jutányos, pontos és gyors kiszolgálás.

Gazdaközönség figyelmébe

ajánlom mint **erdélyi alkusz** legelőnyösebb és legelősebb bevásárlásokat
eszközölhetem **jármos és beállítani való ökrökben**, ugyancsak
1-2 éves ökrökben és mindenféle súlyú sovány sertésekben
mindig a legnagyobb előjegyzéseim vannak. Kiterjedt ismerettségemnél fogva
egy vásárlásra, mint azonnali eladásra a legelőnyösebb ügyleteket közvetít-
hetem. Kiváló tisztelettel

Sürgöny- és levélczim: Vermes Lipót, Kolozsvár.

Ökörpatkók

alkalmasak, tartósak és olcsók.

'HANN' jeggyel ellátva.
Kérjen és figyeljen pon-
tosan ezen jegyre, mert
patkóink minden tekin-
tetben utólréhetetlen!

Rendes csülökpátkók ökrök részére. Szabadalmazott lópatkók,
első díjjakkal kitüntetett patkók, ígás és hátsó lovak részére, szak-
férfiak által legmelegebben ajánlva.

Patkó- és csülökszegek.

Szűf- és rúdvasalások, vasalási eszközök és szerszámok

M. Hann's Söhne RAINFELD

a/d. Gölsen N.Ö.

Lyakufuró v. szűfészülékek **hordódugólemezek cég-nyo-
mattal** vagy anélkül, szállításra és beraktáro-
zásra szánt hordókhöz minden nagyságban és mennyiségben.
Minták és árjegyzékek ingyen!

GRAEPEL HUGÓ GÉPGYÁROS

Budapest, V., Váci-ut 40-46. sz.

Ajánlja: eredeti Marshall-féle gőzloko- mobiljait, saját gyártmányu leg- ujabb cséplőgépeit, szabadalm. kombinált gabona- és lóhere-cséplőgépeit.

Graepel-féle szab. törekrosta.
Eddig körülbelül 10.000 darabot szállítottam.
Legjobb sikerrel kipróbálva!
Ezen rosta bármely cséplőnél megfelel. Nagy mag-
megtakarítás. A legrövidebb idő alatt magától ki-
fizetődik. Felülmúl minden más törekrostát.

ÜRLE REZSŐ
sertésbizományos
Budapest, VIII.
Békkocsis-utca 12.
Telefon: 97-05.

Sertéseket sovány és hizott állapotban a legmagasabb napi árakon értékesít.

DEHNE FR. gőzekegyára HALBERSTADTBAN.

Gőzekemozdonyai házagpólló fontos újításokkal vannak ellátva. Az eddigieket minden irányban megelőzik. Versenyképes árak, kedvező fizetési feltételek. — Vezetékegyárat: **Timár Ede** Bpest, Lipót-körút 28.

Tehén-eladás.

Tehénészet felosztása miatt alulirott gazdaságban eladásra kerül **50 darab hirneves ipolyvölgyi tájfajta tehén**, melyek f. é. májustól december végéig mindig borjázás után, hármas vagy négyes csoportban átveendőek. Felvilágosítással szolgál a **Űáptalanai bér gazdaság, Jpolyság Kontmege.**

Kartelen kívüli műtrágyák

azonnali és őszi szállításra, **répaszelet, korpa és összes erőtakarmányok** legolcsóbb napi-árban szerezhetőek be a

Mezőgazdasági Áruhitelbank Részv.-társ.-nál
Budapest, V., Báthory-utca 5. szám.

Bankosztály: Előnyös feltételek mellett nyújt mezőgazdáknaak személyi hitelű kölcsönöket kezes nélkül.

HONI IPAR!

szabadalmazott

LOSONCI DRILL

tolókerekes sorvetőgép, munkaközben beállítható, alul és felül vető-szerkezettel, szabadalmazott magmeghőronálával.

ELSŐ LOSONCI MEZŐGAZDASÁGI GÉPGYÁR
BASCH és TARIJÁN mérnökök, LOSONCZ.
Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve. Kizárólagos vetőgépgyár.

A kolozsvári erdőfűrészi országos mezőgazdasági kiállításon I. díjjal, aranyéremmel kitüntetve. A nagyváradi mezőgazdasági kiállításon elsőm. oklevél újításkért!

Stumpf Károly kocsigyártása.

Ajánlja dűsan felszerelt rakatárát minden jellegű kész kocsikból, aránylag jutányos árakon. A gyártmány jó minősége és szilárdságáért kereskedik a cég régi jó hírneve. Gyártelep és kocsiraktár: Budapest, IX., Soroksári-út sarok és Vágóhid-utca 2.

Kizárólag fajtisza őszi szedésű, teháat fagymentes, továbbá jégverés-mentes anyagot ajánlok vételre!!!
Készlet már csak gyökeres 200.000. Árjegyzék bárkinek kívánatra küldetik bérmentve! Sima készlet 1/4 millió.

Kivonat MICHL ISTVÁN tata-tóvárosi immunis mintaszőlőtelepe árjegyzékéből:

A szőlőfaj neve	Gyökeres		Sima		A szőlőfaj neve	Gyökeres		Sima		A szőlőfaj neve	Gyökeres		Sima	
	száza	ezre	száza	ezre		száza	ezre	száza	ezre		száza	ezre	száza	ezre
BORFAJ:														
Budai Zöld	fehér				Oportó	fehér				Angustana	fehér			2,50
Burgundi	fehér				Obhelli	fehér				Calabrai	fehér			3 15
Erdői (fehér bakar)			80	5	Vegyes borfaj		1,40	12	50	3	Csaba gyöngye 10 db sz. 2,50	fehér		15 100
Erdélyi leányka					CSEMEGEFAJ:					Damaszusi	fehér			2 15
Ezerjő			50	4,50	Chass. blanc, croquant fehér					Ezredéves emlék				8 20
Fehér Bogdányi dinka			80	6,50	cornelle blanc				1,20	Ferdinand Lessops				2 15
Furmint			60	4,50	Fontainebleau				1,20	Genau őriás				1,50 10
Hárslevelű val. Hegyaljai			80	5	musc. Gama Drome				1,50	Kecskecsecs				1,50 8
Járdovány			80	6,50	musc. d'St. Flange					Kossuth Lajos				3 30
Juhfark					de Nantes					Madelaine angevine				1 6,50
Mézes	fehér	1,60	14		Napoleon				2	royal				
Mustos Kadarka			60	4,50	Vibert				1,50	Malaga				2,50 20
Olasz rizling			50	8,50	Fontain rouse v. piros				1,80	Mélnet (homok király)				2 15
Ortliebi sárga					rouge s.				1,20	Passatutti				1,20 8
Rajnai Rizling			70	6	Imperial rouge				1,50	Precoce de Matingre				
Rak			60	5	Nagropont				1,50	Szemendriai				1,90 10
Sárfelhő					Ronsard vil.				1,80	Bronners szőlő vil.	pos			1,80 10
Sauvignon			70	5	tokay angevine v.				1,80	Kecskecsecs söt.				
Semillon					rouge croquant s.					Malaga rosea vil.				
Szerémi zöld			60	4,50	Muscot Alexander	fehér			2,50	Malakoff Uszum söt.				3 20
Szlankamenka					Caminada				2,50	Rosa minna di Vacca				1,80 12
Zöld Sylvány			60	5	canidia				1,80	Dodreilabi	fehér			1,20 8
Bogdányi dinka	piros				croquant					Malaga kék				
Kövídinka					dr. Rob. Hogg				4	Ökörtsem				1,20 8
Szlankamenka	piros				Escholats sup.				5	Olivette nouve				1,80 12
Vetelini			60	5	Lahnes Perfect.				1	Trollinger				1,50 10
Vörös dinka					Lunel				1,80	Vegyes csemege exquisit fajok				5 35
Alioante bouschet	fehér				Otonel				2,50	„ kiváló jó				2,50 25
Aramon			60	4	Pansée				1,50	„ chasselas fajok				3 80
Carbenst					di Corail vil.	piros			1,80	Rip. portalis I. oszt.				1 6
Kadarka nemes					frontignon rouge sötét				2 15	„ II.				1,60 12
Merlot			60	4	Hamburg	fehér			1,80	Rupestris montalis I. oszt.				
Nagy Burgundi			70	4,50	Madersfield c.									

MEGJEJYZÉS. Mindazon küldeményeket, melyek a 60.900. sz. miniszteri rendeletnek meg nem felelnek, kötelezem magam legott saját költségem visszahoztatni s a megrendelő által kifizetett összeget megteríteni. Fenti árak csomagolás nélkül értendők, melyért csupán saját kiadásaim számíthatok. A vosszok fajtiszták, szokványminőségűek, peronospora, oidiüm és jégverésmentesek, őszi szedésűek. Megrendeléshez 1/3 előleglet kerek. — Telepem: Bécsben, Budapesten, Prágában, Szegeden, Párisban, Pozsonyban, Ostendében elsőrendű érmét és Ostendében még királyi kitüntetésű „koronás arany érdemkeresztet” nyert. — Több ezer elismertlével tanuskodik, többek közt állami, főhercegi s temérdek uradalmi telepekről is — a pontos és lelkiismeretes kiszolgálásról.

KLINGER HENRIK

(Gyártótelepek: Első magyar vitorlavászon-, len- és jutaáru-gyár Pozsonyban. Házi-ipar-vállalat Liptószentmiklóson. Székely szövö-gyár és házi-ipar-vállalat Sepsiszentgyörgyön.)

Raktár:

Budapest, V., Szabadság-tér 11.

Ajánlja készítményeit, n. m.

lisztes, korpa- és gabona-ZSÁKOKAT

lemből, kenderből és jutából, varrással vagy varrás nélkül. Továbbá vízmentes ponyvákát gépekre és kazalakra, nyers szeker- és repceponyvákát, nyers és ruggantázott kender-tömlőket, vízvedreket, vízmentes lótakarókat, vászon-sátrakat, esőköpenyeket, stb.

Mintákat kívánatra ingyen és bérmentve küldök.

A legkedveltebb és legjobban bevált

Kéveköto-aratógépek

Marokrakó-aratógépek

Kaszálógépek, Gyűjtőgépek a

Deering-félék.

Ajánlja egyszersmind a jelen időnyre **SACK RUDOLF** elismert kitűnő aczélekeit, kapáló- és töltőgető-ekéit és más egyéb legelőkélete-sebb talajmivelő eszközeit és gépeit.

Mind Ezeket a legmesszebbre terjedő szavatosság mellett szállítja és kimerítő ismertetést kívánatra ingyen és bérmentve küld:

PROPPER SAMU

mezőgazdasági gépüzlete

Budapest, V., Váci-körút 52.

Élőkerítés.**Gledischia elősövény.**

Bármily talajban gyorsan fejlődik, sűrű nagy töviseivel ember és bármely állatnak ellentáll, kitart 70-80 évig, nevelhető olyan sűrűn, hogy apró csirke, malac stb. sem mehet át, ez a legalkalmasabb áthatatlan örökös kerítés. Ezer darab ára 12 korona, ötven méter kerítéshez elég. A események joges pinczében telelték és így egész május végeig sikerrel ültethetők. Nyomatott ültetési és kezelési képes utasítás minden rendeléshez adatik. A kinek előkerítés nem felel meg, szállíthatok **sodronyszövetet** a legelőkéletesebb gyártmányt, olcsón, 100, 150 és 200 centiméter széleset.

Szőlőlugas

minden háznak legzebb díszre, egy gyűjtőmenny 8 fajtából 20 tő. Egy-egy 2-300 förtöt terem.

Szőlőoltványok

táblás ültetések és hiányok pótlására 60 legkiválóbb bor- és csomage-faj, szigoruan válogatott, tökéletes forradású és fajtisza, dús gyökerei példányok.

DELAWARE

Ehez nem kell semmi tudomány, aszrt is ellenége sok tudományos szőlő-intéző. Sima vessző, minden szál megfekták oltani, permotézni nem kell. De csak az a legnemesebb fajja, melyből én 18 év alatt 40 holdat ültettem. 30-35 hektárt terem holdanként, bora édes, erős. Bővebb leírását termésének rajzával és mindenről **képes árjegyzéket** tanulságos tartalommal s mindenhez teljes tájékoztatóval **ingyen és bérmentve.** — Czím:

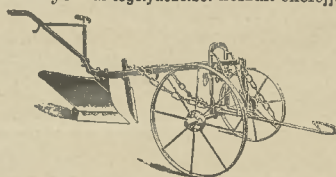
Nagy Gábor szőlőnagybirtokos **Nagykágya.**

ACZÉL EKÉK

Ajánlom a legjobban bevált szerkezetű, teljesen aczélanyagból pánccél aczélkormányokkal tégelyaczélból készült ekefejjel **EGYES EGYETEMES ÉS TÖBBVASU EKÉIMET**, valamint talajmivelő eszközeimet teljes szavatossággal olcsó ár és kedvező feltételek mellett.

BÄCHER RUDOLF kizárólagos ekegyára.Magyarországi vezérképviselő: **Szücs Zsigmond**

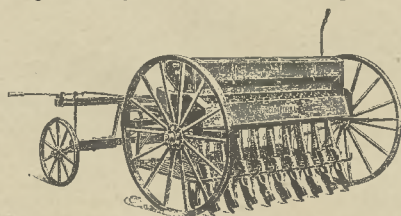
BUDAPEST, VI. kerület, Nagymező-utca 68. szám.

Mielőtt vetőgépet vesz, érdeklődjön az

„UNICUM DRILL“

vetőgépek iránt gazdatársainál. Ezen vetőgép az egyedüli, melylyel sík és hegyes talajon egyenletesen lehet vetni, mely a magot nem sérti és szabályosan elosztja. Több mint 26.000 darab ily vetőgép van az egész világon elterjedve, melyekről ezer és ezer elismerő nyilatkozat áll a t. gazdaközönség rendelkezésére.

MELICHÁR FERENCZ kizárólagos vetőgépgyára.

Magyarországi vezérképviselő:

Szücs Zsigmond.

Budapest, VI., Nagymező-utca 68. sz.

Gőzekéket

gőz-utíhengereket és gőz-utimozdonyokat

legelőkelesebb szerkezettel és legolcsóbb árak mellett szállítanak

JOHN FOWLER & Co.

BUDAPEST—KELENFÖLD, vasútállomásnál szomben.

Közlekedés vasuton és villamos vasuton.

TELEFON: 42-50.

DRÖSSLER KÁROLY cs. és kir. szabad. gazdasági géppár

Budapest, VI. ker., Váci-körút 59. szám. Gyár: POZSONY.

Magánjárókat, gőzmozgonyokat, cséplőgépeket

ugy gőzmozgonyhoz, mint benzinlokomobilokhoz,

szalmakazalozókat, gőzekéket, vetőgépeket, burgonya-kiemelőgépeket

mindenféle egyéb gazdasági gépet szállít a legelőkelesebb és szilárd szerkezettel, kedvező árak és fizetési feltételek mellett.

Árajánlatok és költségvetések kívánatra díjmentesen küldetnek.

Képviselek jutányos feltételek mellett felvétetnek.

Figyeljünk e védjegyre és óvakodjunk utánzatoktól.

HOMOK KINCSET REJT!

Kéz! Üzem!

Jutalmazó mellékipar gazdák számára!

Kis befektetési tőke!

Homoktéglyártó-gépek,

ugyszintén mindenféle eszközöket és festékeket, **ezement-fődélcserépek, ezement-padlólapok, ezementesövek, itató-vályuk, stb.** gyártásához szállít a

LEIPZIGER CEMENTINDUSTRIE Dr. Gasparly & Co.

Markranstätt bei Leipzig.

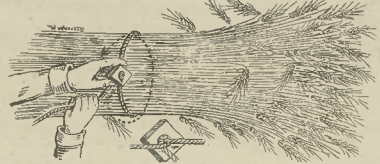
Különlegességi géppár.

A mi gépeink és eszközeink évek óta vannak használatban saját cement-árugyárunkban és racionális munkában bármikor megtekinthetőek vásárlási kényeszer nélkül.

Levelezés minden nyelven.

A homok megvizsgálása, próbasajtolás és minták igényen.

Kívánatra ingyen küldjük a 84-ik számú árjegyzéket.

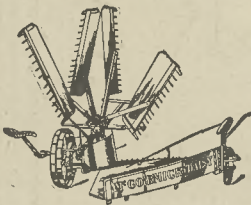

Egytetemes kéve-gyorskötők

legolcsóbb árban azonnal szállíttatnak.

Nagy választék mindennemű gazdasági kötéláruban.

HELLE O. műszaki kötélverőárugyár **POZSONY.**

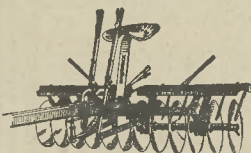

„Daisy” marokrakó aratógép.

Specziálitások:

Kévekötoáratógépek
Marokrakóaratógép
Fűkaszalógépek
Aczél-szénagyűjtőgépek
Széna-forgatógép

Benzinmótorok
takarmánycsésze számára és cséplőgép-hajtásra.

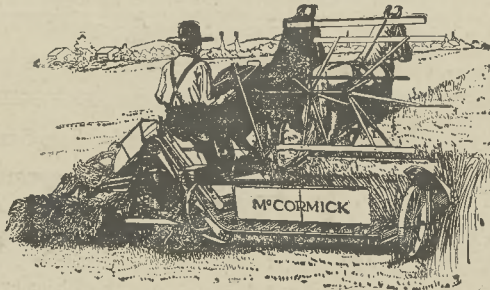

Mc. Cormick tárcsásborona.

Mc CORMICK

Harvesting Machine Company csikágói aratógéppár.

Magyarországi igazgatósága és főraktára:
Budapest, V., Alkotmány-u. 12.
KNECHT I. E. igazgató.

Mc. Cormick kéveköto-aratógép.

„Mc. Cormick” a világ legnagyobb és legrégebbi géppára.
„Mc. Cormick” a jelenkor legjobb és legmegbízhatóbb aratógép.
„Mc. Cormick” 1907. évi modelljein ismét lényeges javítások vannak.
„Mc. Cormick” aratógépei európai viszonyoknak megfelelően tényleg külön készülnek.

Budapesten állandó gépkiallítás!!

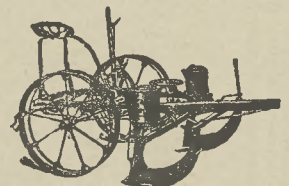

„New 4” fűkaszalógép.

Specziálitások:

„Senior” tengeri ültetőgép (autom. négyzetbe állít.)
Tengeri-kévekötoáratógép
„Ohio” tengeriszár-tépőgép (egyszermind szécsakavágó.)
Tengeri-morzsológép (erőhajtásra.)

Tárcsásborona (terelőhántásra és lenítésre.)
Aczél-lókapa (tengeri, burgonya, takarmányrépa stb. számára)
Rugófogas boronák

„Senior” tengeriültetőgép.